nové město

2/2026 – ROČNÍK 35 (29)

www.novemesto.cz

4/ Příběh mučedníků Jana Buly a Václava Drboly

6/ Nejen o Ukrajině s Lucií Řehoříkovou

18/ Na prahu generálního shromáždění

Kontakty

www.novemesto.cz

Nové město – časopis
Havlíčkova 155/51, 602 00 Brno

Tel.: +420 721 630 119
E-mail: redakce@novemesto.cz

Roční předplatné: **850 Kč**

Předplatné do zahraničí: **1400 Kč**
Číslo účtu: **6043141003/2700**

Váš variabilní symbol je uveden na obalu časopisu nebo neváhejte kontaktovat:

Tel.: +420 733 798 155
E-mail: predplatne@novemesto.cz

Zájemcům z řad předplatitelů tištěné verze nově nabízíme zároveň zasílání elektronické verze ve formátu PDF. V případě zájmu o tuto službu kontaktujte predplatne@novemesto.cz nebo tel.: +420 733 798 155.

Vyzkoušejte PODCAST

NOVÉ MĚSTO
MEDITACE
CHIARY LUBICHOVÉ

nové město

Časopis Hnutí fokoláre – 2/2026, vychází 6x ročně, ročník 35 (29) – 35. ročník od vzniku československé verze, 29. ročník samostatné české verze. ■ Vydává Dílo Mariino (Hnutí Focolare) – ženská část, Strašovská 841, 190 17 Praha 9 – Vinoř, IČO: 45247935 ■ Časopis je v distribuci též v Knihkupectví Paulínky, Jungmannovo nám. 18, Praha 1. ■ Roční předplatné: 850 Kč. Bankovní spojení: UniCredit Bank, Czech Republik, a. s. Praha, č. ú. 6043141003, kód banky: 2700. IBAN: CZ71 2700 0000 0060 4314 1003 Swift: BACXCZPP ■ Zodpovědný redaktor: Mgr. Ludmila Šturmová ■ Výkonný redaktor: Mgr. Magdalena Broschová ■ Administrativa redakce: Jana Nováková ■ Redakční rada: Ing. Milena Honetschlägerová, Ing. Jiří Kratochvíl, Mgr. Marie Koukolová, Marek Srba, Mgr. Marie Srbová, Ing. Zdeněk Vích, CSc. ■ Překlady a redakční spolupráce: Dominika Dotlačilová, Mgr. Marta Hanušovská, PhDr. Vlastimila Kristová, Mgr. Zdeňka Růžičková, PhDr. Drahomíra Syrůčková, ■ Grafická úprava a zlom: Grafika Vodička & Dezortová ■ Tisk: Grafotechna plus, s. r. o., Lýskova 1594/33,155 00 Praha 13 – Stodůlky ■ ISSN 1212 – 0782 ■ Reg. číslo: MK ČR E 7868. Novinová zásilka – Povolila ČP, s.p., OZ Praha, č.j. NP 1362/1994. Ze dne 27. 6. 1994 ■ Nové město ve světě vychází celkem ve 36 vydáních ve 22 jazycích ■ Objednávky slovenského časopisu Nové mesto zasílejte na adresu: Nové mesto Redakcia, Tajovského 737/1, 040 01 Košice, e-mail: casopis@nm.sk, tel.: +421 911 445 626. ■ Titulní strana: Lucie Řehoříková, foto: Serhij Korovajnyj.

OBSAH

Tipy a náměty
3/ Nová kniha propojuje spiritualitu a ekologická témata
Komiks NEPŘEMOŽENÍ
Všední dny s Bohem

Zamyšlení
4/ Příběh prvních mučedníků moderních českých dějin

Člověk v dnešní době
6/ Ukrajina – země příležitostí, kulturní hloubky a mimořádné energie (rozhovor s Lucií Řehoříkovou)

Vztahy, rodina, společnost
9/ Hnutí Laudato si´: pomáhat církvi být více sama sebou

Posezení s koordinátorem Františkovy ekonomiky
11/ Ekonomie jako způsob správy „našeho společného domu“

Slovo života
12/ „Vstaňte, nebojte se!“ (Mt 17,7)
13/ „Zůstaň s námi, neboť se připozdívá.“ (Lk 24,29)

Život ze slova
14/ Ztracený nájemník

Duchovní inspirace
15/ Bližní v souladu s Ježíšovým životem

Duchovní inspirace v praxi
17/ Víra jako cesta, jak být blíž druhým

Z Hnutí fokoláre
Rok generálního shromáždění
18/ Na prahu generálního shromáždění

Z Hnutí fokoláre
Život gen
20/ Pro děti a mládež
21/ Cesta z drog

Z Hnutí fokoláre
22/ Pečovat o manželský vztah
23/ O dialogu i tichu (rozhovor s Margaret Karramovou)
24/ Nahlédnutí do Srbska s Jaroslavou Malíkovou

Komiks
25/ Každá chvíle dobrá

(Za)myšlenka
26/ Bez náboženství
27/ Dávat pít žíznivým

Nová kniha propojuje spiritualitu a ekologická témata

Kniha *Doufat a jednat se stvořením* reaguje na potřebu spirituální reflexe ekologických krizí dnešního světa. Sborník modliteb a inspirativních textů pro společenství věřících připravil spolek Ekumenická síť Společný domov.

Sborník obsahuje modlitby pokání a nářků, chval i díkůvzdání, proseb, odhodlání a naděje i žehnající modlitby. Texty reflektují různé roviny prožívání klimatické krize a vztahu s přírodou; od lítosti nad destrukcí ekosystémů a utrpení mnoha lidí v důsledku klimatických změn až po objevování Boží přítomnosti ve všem živém. V knize lze najít inspirace pro slavení Doby stvoření (1. září až 4. října), liturgii ekumenické bohoslužby, modlitbu křížové cesty i další modlitební formy. Nechybí ani environmentálně laděná poezie a mystické texty.

Jednotlivé zastoupené texty pocházejí od různých autorek a autorů, ať už z církevní tradice (např. František z Assisi a Hildegarda z Bingenu) nebo z moderní doby (Dorothee Sölleová či Jay B. McDaniel). V původních překladech jsou pak zahrnuty dosud nepřeložené texty křesťanských environmentálních organizací (Laudato Si' Movement, Christian Climate Action, Tearfund aj.). Vydání knihy finančně podpořila Luterská světová federace.

Napište na info@spolecny-domov.cz, pokud si chcete za dobrovolný příspěvek či bezplatně objednat fyzický výtisk knížky nebo její PDF.

Adam Vrchlabský

Komiks NEPŘEMOŽENÍ

Jan Bula a Václav Drbola – dvě jména, která měla být zapomenuta. Jejich příběh ale znovu inspiruje statečností a věrností křesťanským hodnotám i v nesmírně složité době komunistické diktatury. Brněnské biskupství nově zpracovalo příběh umučených katolických kněží z 50. let 20. století, jejichž blahořečení potvrdil papež Lev XIV. v říjnu 2025 – a to v atraktivní komiksové podobě.

Komiks NEPŘEMOŽENÍ vychází z historických pramenů, výpovědí pamětníků a církevních dokumentů. Sleduje životní dráhu obou kněží, jejich víru, každodenní službu i vnitřní boj během vyšetřování, věznění a nakonec i poprav.

Vizuální stránku komiksu připravili čtyři mladí studenti z brněnské Střední školy uměleckomanažerské. Spolupráci s nimi biskupství navázalo právě proto, aby pomohli přiblížit silná svědectví minulosti i mladší generaci – jazykem, který jí je blízký.

Komiks NEPŘEMOŽENÍ vyšel v nakladatelství Cesta a je možné ho zakoupit na webu www.cestabrno.cz.

Vojtěch Jurásek

Příběh prvních mučedníků moderních českých dějin

ZAMYŠLENÍ

Jan Bula a Václav Drbola

Jediná známá fotografie Václava Drboly společně s Janem Bulou (oba se opírají o jízdní kola – Václav vlevo, Jan vpravo).

Foto: archiv Biskupství brněnské

Českou katolickou církev letos čeká mimořádná událost – bude mít dva nové blahoslavené. Svého blahořečení se dočkají kněží Jan Bula a Václav Drbola, umučení v 50. letech 20. století komunistickým režimem.

Už v říjnu 2025 papež Lev XIV. podepsal dekret o jejich beatifikaci a oba muži se tak stali prvními Vatikánem oficiálně uznanými mučedníky moderních českých dějin. Samotná slavnost blahořečení se uskuteční 6. června 2026 na brněnském výstavišti. Jaký byl životní příběh Jana Buly a Václava Drboly, čemu zůstali věrní až do své smrti a jaké poselství jejich odkaz přináší do dnešní doby?

JAN BULA: MIMOŘÁDNĚ OBLÍBENÝ KNĚZ

Jan se narodil 24. června 1920 v Lukově u Moravských Budějovic. Po gymnáziu začal studovat teologii, studium ale dokončil až po válce, během níž více než rok nuceně pracoval v keramičce. Kněžského svěcení se dočkal v roce 1945 v Brně. Brzy poté nastoupil do svého jediného působiště v Rokytnici nad Rokytnou na Třebíčsku, kde si získal mimořádnou oblibu mezi lidmi – zejména mezi dětmi a mládeží. Svou všestranností a zapojením do veřejného života v mnohém přesahoval tehdejší pojetí kněžství: rozvíjel také svůj výjimečný výtvarný talent malbou obrazů, vedl různá společenství, pro děti organizoval pobyty v přírodě, podílel se na ochotnickém divadle a účastnil se sportovních aktivit. Vysloužil si pověst otevřeného, charismatického a laskavého člověka. Své bohulibé dílo ale nemohl konat dlouho, protože v roce 1948 Československem otřásl komunistický převrat.

VÁCLAV DRBOLA: VE SLUŽBĚ LIDEM I PRAVDĚ

Václav se narodil 16. října 1912 ve Starovičkách u Hustopečí. Po absolvování gymnázia vystudoval teologii a na kněze byl vysvěcen v Brně roku 1938. Poté působil ve Slavkově u Brna, v Čučicích a v Bučovicích, kde se výrazně zapojil do veřejného dění v Orlu a Spolku katolických tovaryšů. Také působil jako funkcionář lidové strany. V roce 1950 byl přeložen do Babic, kde nahradil zatčeného faráře. Staral se tam o chod celé fary a pustil se do opravy varhan. „To byl takový dobrák, pomenší postavy, starostlivý duchovní. Legrace s ním byla," vzpomínal na něj babický varhaník Ludvík Stehlík. Vedle laskavého srdce a smyslu pro humor měl Václav také silný cit pro řád a spravedlnost, který se projevil v rukopise, kde pravdivě vylíčil praktiky komunistického režimu. Přestože byl nenápadný a věrný své službě, jeho kontakty a protirežimní postoj se mu později staly osudnými.

SOUDNÍ PROCES S PŘEDEM STANOVENÝMI VINÍKY

Po převratu v roce 1948 chtěli komunisté mimo jiné zasít nejednotu mezi věřícími a vytvořit „národní církev" řízenou státním aparátem. V roce 1949 byly vydány klíčové proticírkevní zákony a v následujících letech režim zahájil likvidaci řeholí, církevních škol i nezávislého katolického tisku. Věznil a mučil biskupy, kněze i věřící laiky. Takový osud čekal také Jana Bulu a Václava Drbolu. Komunističtí vyšetřovatelé je dali do zcela smyšleného spojení s takzvanými babickými vraždami, které v červenci 1951 se skupinou pomocníků spáchal samozvaný odbojář Ladislav Malý.

Oba kněží se s Ladislavem Malým nezávisle na sobě setkali během jara 1951. Oslovil je s falešnou legendou, že osvobodil z internace pražského arcibiskupa Josefa Berana a hledá pro něj spolehlivého zpovědníka. Informace

Co je to blahořečení?

Blahořečení neboli beatifikace je proces, který vede k uznání osoby za „blahořečenou" v rámci katolické církve. Je to první krok na cestě ke kanonizaci, tedy k prohlášení za svatého. Blahořečení znamená, že církev oficiálně uznává, že daná osoba žila ctnostný a svatý život a je právem uctívána jako vzor pro ostatní věřící. Proces blahořečení v důsledku znamená důkladný průzkum života a skutků kandidáta, zejména hledání důkazů o jeho ctnostech, hrdinství nebo zázracích. Pokud je proces blahořečení úspěšný, znamená to, že daný člověk může být na místní úrovni uctíván a prosba o jeho přímluvu může být součástí modliteb. Proces blahořečení Jana Buly začal v roce 2004, v roce 2011 k němu byla připojena kauza Václava Drboly. Zkoumání jejich života na diecézní i vatikánské úrovni tak trvalo plných 21 let.

o arcibiskupovi Beranovi ale byla lživá. V dubnu 1951 byl zatčen Jan Bula, v červnu 1951 pak také Václav Drbola. Přestože se babické vraždy staly až několik týdnů po jejich zatčení, nebránilo to komunistickým pohlavárům obvinit oba kněze ze spoluúčasti na vraždách a učinit z nich jedny z hlavních protagonistů vykonstruovaných justičních procesů.

Takových procesů se v souvislosti s babickými událostmi uskutečnilo celkem sedm. Odsouzeno v nich bylo 56 osob, z toho 11 z nich, včetně Jana a Václava, k trestu smrti. Popraveni byli v jihlavské věznici oběšením – Václav v srpnu 1951, Jan v květnu 1952.

„MNOHO BYLO MÝCH PLÁNŮ, ALE VŠECHNY BYLY PODMÍNĚNY VŮLÍ BOŽÍ.“
(Jan Bula v dopise knězi Cyrilu Bojanovskému, kterému psal den před svou popravou)

HLAS Z VĚZENÍ, KTERÝ PŘETRVAL

Během vyšetřování Jan i Václav čelili naprosto nesmyslným obviněním a krutému mučení. Přesto si zachovali vnitřní sílu a zůstali věrni své víře, jak víme ze svědectví lidí, kteří se s nimi během věznění setkali, nebo také z dopisů, které z cely smrti napsal Jan Bula. Namísto hořkosti z jeho posledních slov zaznívá klid, odevzdanost a vděčnost. Kněz, který ho noc před popravou přišel vyzpovídat, o tomto setkání na sklonku svého života – při procesu blahořečení – svědčil: „Já jsem mu v té chvíli vlastně téměř záviděl. Jaký měl klid a jistotu, že hned půjde do nebe. V tu chvíli bych byl ochoten jít na jeho místo.“

SLAVNOST BLAHOŘEČENÍ

Biskupství brněnské zve na slavnost blahořečení Jana Buly a Václava Drboly, která se uskuteční v pátek 6. června 2026 na brněnském výstavišti. Půjde o výjimečné setkání věřících s pestrým programem, který vyvrcholí slavnostní mší svatou. Od března 2026 bude možné zajistit si účast a místa prostřednictvím registrace na webu www.buladrbola.cz, kde lze také najít řadu dalších informací o životě, odkazu i historickém kontextu obou mučedníků. Příběh Jana Buly a Václava Drboly je nejen pozváním k účasti na této mimořádné slavnosti, ale také k hlubšímu zamyšlení nad tím, čemu jsme ochotni zůstat věrní i my.

Anežka Benešová a Vojtěch Jurásek, komunikační tým, Biskupství brněnské

Václav Drbola na vycházce s brněnskými bohoslovci (druhý shora).

Jaká poselství Jan a Václav přinášejí do dnešní doby?

Od mučednické smrti obou kněží uplynulo víc než 70 let. Přesto je jejich odkaz stále živý díky hodnotám, kterým zůstali věrní až do své smrti.

VĚRNOST PRAVDĚ
Stáli si za tím, čemu věřili. Věrni Bohu a kněžskému povolání neváhali postavit se zlu tváří v tvář, což svědčí o jejich morální síle a odvaze.

SÍLA LÁSKY
Tichá láska je silnější než nenávist. Láskou a milosrdenstvím lze totiž odpovědět na nenávist ve světě, který rozdělují nepochopení a spory. Jan Bula v jednom z dopisů z cely smrti napsal: „Největší posilou je mi to, že jsem věrně soužil Bohu až do konce. Člověk Boha nikdy dost nemiluje, a to je jediné, čeho musí litovat.“

MOC ODPUŠTĚNÍ
Odpuštění v ohnisku bolesti vede k uzdravení. I pro nás je výzvou namísto důvodů k zahořklosti a zlobě hledat důvody ke vzájemné toleranci a respektu.

Lucie Řehoříková

Ukrajina – země příležitostí, kulturní hloubky a mimořádné energie

ČLOVĚK V DNEŠNÍ DOBĚ

„I v těžkých časech lze společně vytvářet prostor pro budoucnost," říká Mgr. Lucie Řehoříková, filoložka, kurátorka, pedagožka, manažerka kulturních projektů, tlumočnice, editorka, organizátorka (kulturních) akcí s více než 15 lety zkušeností s řízením programů nevládních organizací, státní správou a zapojením komunity. Absolvovala Masarykovu univerzitu v Brně, obor ukrajinská a ruská filologie a literatura. Žila a pracovala v Taškentu, Minsku, Berlíně, Torontu. Byla vedoucí kulturní diplomacie zastupitelského úřadu ČR a ředitelkou Českého centra v ukrajinském Kyjevě.

● ***Jak jste se dostala k filologii a k ukrajinštině?***
Střední školu jsem studovala v USA. Byla to intenzivní, svobodná zkušenost, za kterou jsem nesmírně vděčná, ale zároveň jsem cítila, že se chci posunout jinam. Ruština mě provázela od dětství. Byla součástí školní samozřejmosti i kulturního prostředí. Ukrajinština se k ní tehdy přidala téměř nenápadně – jako nový, málo známý obor, bez velkých očekávání.

Postupně jsem začala vnímat jazyk jinak než jen jako nástroj komunikace. Jako prostor paměti, důstojnosti a vnitřní svobody. A čím víc jsem si uvědomovala, jak systematicky je ukrajinská kultura opomíjena, tím silnější u mě byla potřeba tomu věnovat pozornost – ne z opozice, ale z respektu.

● ***Jako tlumočnice jste se nedávno na Ukrajině v oblastech zmítaných válkou zúčastnila natáčení dokumentu „Velký vlastenecký výlet". Co jste si z této cesty odnesla?***
K natáčení mě přizval dlouholetý známý, režisér Robin Kvapil. Od začátku jsem věděla, že tomuto projektu mohu důvěřovat. Zároveň jsem díky znalosti jazyka a místního prostředí mohla pomoci vytvořit pro štáb co nejbezpečnější rámec pohybu a zprostředkovat kontakty – zejména na východě země, kde je každá improvizace citlivá a čas nesmírně drahý.

Moje role byla jasná: být tlumočnicí. Tedy někým, kdo stojí spíš v pozadí, umožňuje plynutí dialogu, hlídá významy i emoce, a zároveň dbá na to, aby se nepřekračovaly hranice lidské citlivosti. Měli jsme například domluvený nenápadný systém spolupráce s psychologem Petrem Pöthem, který pomáhal korigovat otázky v extrémních situacích, aby rozhovory nezraňovaly. Tlumočení v takovém kontextu není jen o jazyce – je o odpovědnosti.

Mnozí členové štábu byli na Ukrajině poprvé. Cítila jsem spolu s režisérem jistou míru zodpovědnosti za to, aby se věci správně propojovaly, aby se neztrácel kontext a aby se drahý natáčecí čas využil smysluplně. Zkušenost šesti let života na Ukrajině mi v tom byla velkou oporou – podobné situace pro mě nebyly nové, byť nikdy nejsou snadné.

To, že dokument oslovil velmi široké publikum, že byl promítán po celé republice a dostal se i na platformy s mezinárodním dosahem, vnímám jako přínos především v jedné rovině: v tom, jaké otázky dokáže v lidech otevřít.

Jak jsem tuto zkušenost snášela? Pomáhala mi právě jasně vymezená role tlumočnice. A také vědomí, že lidé, s nimiž se v těchto situacích setkáváme, nejsou „někdo jiný". Nejsou objektem výsměchu ani útoku. Spíš zrcadlem společnosti, jejíž jsme součástí. A to zrcadlo je někdy velmi nepohodlné. Právě proto má smysl se do něj dívat – ne s nadřazeností, ale s otázkou, co s tím uděláme dál.

● ***Mezi lety 2014 a 2020 jste působila v ukrajinském Kyjevě. Co vám těchto šest let dalo nebo snad i vzalo?***
Odjet na Ukrajinu bylo vědomé rodinné rozhodnutí – mé, mého muže i našeho tehdy dvanáctiletého syna. Dcerka Meda byla ještě malá. Neodjížděli jsme „na misi", ale do života, který se měl na čas odehrávat jinde.

Bylo to intenzivní a mimořádně živé období. Ukrajina a Kyjev tehdy nebyly jen místem práce, ale prostorem proměny – osobní, profesní i hodnotové. Velmi rychle jsem pochopila, že dějiny nejsou abstraktní pojem z učebnic, ale něco, co se odehrává v každodenních rozhodnutích, vztazích a drobných gestech. Učila jsem se být pozornější, trpělivější a pokorněj-

ší vůči realitě, která se nedá řídit shora ani naplánovat do tabulek.

Jestli mi to něco dalo, pak především schopnost být „u toho“ – ne jako pozorovatelka, ale jako součást procesu. A pokud něco vzalo, pak možná iluzi, že věci mají jasný začátek a konec. Zkušenost Ukrajiny mě naučila žít v otevřenosti i v nejistotě.

● ***Čím jste se tam zabývala?***

Základním pilířem naší práce byla výuka českého jazyka napříč Ukrajinou. Nechápali jsme ji ale jen jako vzdělávací službu – spíš jako dlouhodobou investici do vztahů.

Postupně se nám podařilo vytvořit širokou a velmi různorodou síť lektorů, koordinátorů, partnerů a dárců. Navázali jsme spolupráci s českými univerzitami, jež na Ukrajinu vysílaly studenty na praktické tříměsíční stáže budoucích učitelů češtiny. Díky tomu přijelo během let na Ukrajinu na tisíc lidí.

Pro mnohé z nich to nebyla krátká návštěva, ale dlouhodobější pobyt. Měli zajištěné bydlení, stipendium, akademické kredity – a především čas. Čas poznat zemi ne zprostředkovaně, ale zevnitř. Tato „malá armáda“ Čechů si tak z Ukrajiny neodvážela jen profesní zkušenost, ale osobní vztah, který často přetrval i dlouho po návratu.

Díky systematické práci se nám podařilo výrazně zvýšit výnosy z jazykových kurzů – zhruba o osm set procent – a tyto prostředky jsme mohli vracet zpět do kulturních aktivit. Podporovali jsme vydávání literatury, divadelní projekty, film, výtvarné umění, akademické debaty i českou účast na akcích pořádaných ukrajinskými partnery. České centrum bylo viditelné, přítomné a otevřené dialogu.

A to vše jsme dělali s rozpočtem nesrovnatelným s jinými zahraničními. O to víc jsme si zakládali na důvěryhodnosti, kvalitě a vkusu. Kulturní diplomacie pro mě nikdy nebyla o hlasitosti, ale o přesnosti. O schopnosti být partnerem, který naslouchá – a právě proto je brán vážně.

● ***Jak jste vnímala situaci na Ukrajině v době vašeho vedení Českého centra v Kyjevě?***

V té době bylo čím dál zřetelnější, že si Ukrajina i Ukrajinci začínají uvědomovat nutnost skutečně se vymanit z koloniální minulosti a z dlouhého stínu ruského impéria. Tento proces byl – a je – bolestný. Znamenal pojmenování násilí, ztrát i hlubokého zásahu do základního práva rozhodovat o vlastní budoucnosti.

Od roku 2014 byla realita války a okupace přítomná každodenně: porušování mezinárodního práva, násilná anexe území, systematické zpochybňování samotné existence Ukrajiny jako suverénního státu. To vše se nevyhnutelně promítalo i do naší práce. Program Českého centra jsme vybírali tak, abychom Ukrajince v jejich zápase o svobodu a důstojnost skutečně podpořili.

Jedním z klíčových momentů byl Rok Václava Havla na Ukrajině, vyhlášený v roce 2016. Nešlo o pietní připomínku, ale o živý dialog o moci, odpovědnosti a občanské odvaze. Vyšlo ukrajinské vydání knihy „Moc bezmocných“ (za podpory Tomáše Fialy z Dragon Capital a překladu Tetiany Okopny), v Národním akademickém dramatickém divadle Ivana Franka v Kyjevě byla uvedena hra „Asanace“ v režii Břetislava Rychlíka, probíhaly diskuse, překlady, happeningy a setkání.

Silným symbolem se stalo i přejmenování jedné z významných kyjevských ulic na „Bulvár Václava Havla“ – gesto, které jasně artikulovalo hodnotové ukotvení Ukrajiny v evropském prostoru.

Od roku 2015 se navíc ukrajinský Lvov stal dalším městem, kde začal probíhat největší středoevropský literární festival Měsíc autorského čtení. Každoročně sem přijížděly desítky autorů z Česka, Slovenska a dalších zemí. Právě v těch dnech často docházelo k tichému posunu vnímání: „Ukrajina přestávala být ´východem´ na mapě a začínala se jevit jako svébytný, kulturně bohatý a hluboce evropský prostor“.

Fota: archiv L. Řehoříkové

● ***Viděla jste rozkvět Ukrajiny, ale i její ničení od začátku války. Jak se dnes na tuto situaci díváte?***

Nevidím to jako na náhlý zlom. To, co dnes sledujeme na Ukrajině, je důsledkem několikasetleté imperiální snahy podmanit si území, které hrálo – a stále hraje – zásadní roli v evropském civilizačním kontextu. Válka nezačala v roce 2022, jen tehdy přestala být přehlížená. Dnes velmi bolestně sklízíme důsledky dlouhodobého zlehčování, relativizace a ustupování.

Naším cílem by nemělo být „pomáhat Ukrajině" shora, ale vytvářet prostor, aby si Ukrajina mohla plně najít své místo v Evropě a aby Evropa dokázala toto místo skutečně přijmout. Znamená to otevřít se jinému pohledu na východoevropský prostor a začít Ukrajinu vnímat nejen jako zemi války, ale jako zemi příležitostí, kulturní hloubky a mimořádné energie.

Paradoxně právě tento bolestný akcelerátor změn může přinést nové impulzy i pro samotnou Evropu. Ukrajina má potenciál obohatit naši „starou Evropu" – připomenout jí hodnoty, o nichž ráda mluví, ale které si znovu musí zasloužit. Pokud tuto výzvu přijmeme, nebude obnova Ukrajiny jen rekonstrukcí zničené země, ale společným hledáním nového, živějšího obsahu evropského projektu.

● ***Lucie, nyní působíte v Brně v Nadaci Partnerství jako koordinátorka programů zaměřených na obnovu a rozvoj Ukrajiny. Můžete nám svou práci přiblížit?***

Nadace Partnerství je nejstarší environmentální organizací v České republice. Už od počátku v roce 1991 stojí na přesvědčení, že péče o krajinu, komunitu a demokracii spolu úzce souvisejí. Dlouhodobě rozvíjí národní i mezinárodní soutěže a ocenění s tematikou životního prostředí, podporuje obnovu české krajiny a vyčerpané půdy, a systematicky předává zkušenosti dětem i dospělým – jak prostřednictvím vzdělávacích a grantových programů, tak přímo v sídle nadace, v Otevřené zahradě.

Na příkladech dobré praxe se ukazuje, že změna je možná a že má smysl. Podporuje komunity a organizace prostřednictvím komunitních grantů, odborného poradenství i vzdělávání. Během 35 let činnosti nadace podpořila více než 4 600 projektů se silným motem: „společně pomáháme lidem i krajině".

V tomto kontextu vznikl také program „Partnerství pro udržitelnou obnovu Ukrajiny", na jehož rozvoji se podílím. Jeho cílem je přenos českých zkušeností v oblasti komunitního rozvoje, místních akčních skupin, participace, obnovy krajiny a dobré správy věcí veřejných do ukrajinského prostředí. Jde o dlouhodobou spolupráci založenou na důvěře, respektu a sdílení know-how mezi lidmi, kteří řeší velmi podobné výzvy – jen v nesrovnatelně těžších podmínkách.

Jsem vděčná, že mohu tento program rozvíjet v Nadaci Partnerství. Velkou zásluhu na tom má její zakladatel a vizionář RNDr. Miroslav Kundrata. Ten mě do nadace přivedl a dal mi prostor pracovat s ukrajinskými partnery, navazovat důvěryhodné vztahy a zajišťovat dlouhodobou spolupráci, a to v prostředí plném respektu, profesionality a lidskosti. Pro mě osobně je nadace jakousi oázou naděje. Ve chvílích, kdy mi přátelé z Ukrajiny píší o každodenních hrůzách, které musí zažívat, mi tady činnost nadace připomíná, že smysluplná, trpělivá a poctivá práce má význam – a že i v těžkých časech lze společně vytvářet prostor pro budoucnost.

● ***Jakou ukrajinskou knihu přeloženou do češtiny byste nám doporučila?***

Pokud bych měla doporučit jednu knihu, sáhla bych po románu „Město" od Valerjana Pidmohylného (vydalo ji nakladatelství Větrné mlýny ve skvělém překladu Miroslava Tomka). Je to mimořádně moderní text, který i po téměř sto letech překvapuje svou psychologickou hloubkou a existenciální přesností – a zároveň velmi dobře ukazuje, jak silná a evropsky ukotvená byla ukrajinská literatura už ve 20. letech 20. století.

Zároveň bych doporučila knihy autorů, kteří výrazně formovali a stále formují současnou ukrajinskou literaturu: Serhij Žadan, Oksana Zabužko nebo Jurij Andruchovyč. Každý z nich jiným jazykem a z jiné perspektivy zachycuje zkušenost země, která se dlouhodobě vyrovnává s tlakem dějin, identity i svobody. Pro objevování kontextu bych doporučila dokumentární cykly „Ukrajinská čítanka – Ukrajina, davaj, Ukrajina" – projektu, který vznikl v roce 2015 v koprodukci Větrných mlýnů a tří veřejnoprávních televizí z Česka, Polska a Slovenska, a dokumentární medailonky „Vojna jedna báseň", dostupné na iVysílání ČT. Velmi silná je rovněž současná ukrajinská poezie, která je dnes dostupná jak online, tak v literárních časopisech – a často dokáže během několika veršů pojmenovat to, co próza hledá celé stránky.

Lucie, velmi Vám děkujeme za rozhovor. Všichni můžeme hledat způsob podpory některého z uvedených programů.

V období 4. výročí invaze Ruska na Ukrajinu rozmlouvali Marie a Zdeněk Víchovi

Foto: Serhij Korovajnyj

Hnutí Laudato si’: pomáhat církvi být více sama sebou

Foto: Luis Henrique Marques

Pro Lornu Gold, která v současné době vede síť, k jejímuž vzniku byla inspirací encyklika papeže Františka o ochraně života na planetě, je péče o stvoření požadavkem evangelia. V Brazílii, kde se v listopadu 2025 zúčastnila konference OSN o změně klimatu COP30 v Belému[1], využila výkonná ředitelka Hnutí Laudato si’ Lorna Gold mimo jiné příležitosti k návštěvě Mariápolis Ginetta, citadely Hnutí fokoláre, jehož je členkou. Hovořila také s redakcí časopisu Cidade Nova – brazilskou verzí Nového města. Tématem rozhovoru byla role Hnutí Laudato si‘ a desáté výročí vydání encykliky papeže Františka.

● ***Co je vlastně Hnutí Laudato si’?***
Je to hnutí, které vzniklo v katolické církvi po zveřejnění encykliky papeže Františka o životním prostředí v roce 2015 s cílem pomoci církvi a světu reagovat na výzvu obsaženou v Laudato si’ starat se o společný domov.

● ***Co můžete říci nejvýznamnějšího o encyklice Laudato si’? Jakým způsobem inspiruje vaše hnutí?***
Myslím, že jako hnutí jsme přehodnotili ekologické poselství a jeho souvislost s vírou. Vnímali jsme, že v rámci katolické církve neprobíhá v této oblasti mnoho aktivit, ale viděli jsme, že některé skupiny – například Charita, projekty různých řeholních kongregací a určité duchovní proudy, jako jsou ty spojené se jmény Teilharda de Chardina a Thomase Berryho – byly v souladu s poselstvím Laudato si’. Nebyly však sjednocené. Faktem je, že jsme neuvažovali o vytvoření hnutí. Chtěli jsme společně udělat něco konkrétního, abychom reagovali na encykliku. První akcí bylo uspořádání oslavy na počest papežovy iniciativy na Svatopetrském náměstí ve Vatikánu. Poté jsme zahájili kampaň pro COP 21 v Paříži a shromáždili jsme téměř dva miliony podpisů. Všechno začalo tam.

Jakmile jsme udělali první kroky, pochopili jsme, že reakce na encykliku by měla být více než jen nová katolická kampaň na ochranu klimatu. Chtěli jsme udělat něco mnohem komplexnějšího. Myšlenka, která nám byla jasná, byla reflexí samotné encykliky Laudato si’: plnou odpovědí je péče o stvoření jako vyjádření víry. Další myšlenkou, kterou se snažíme uvádět do praxe, je přesně to, co je na konci encykliky, kde papež František říká: „Zpívejme, zatímco kráčíme; ať nám naše starost o tento svět nebere radost z naděje.“ Považuji to za velmi důležité: je to znamení, že realita Laudato si’ není aktivismus, ale něco duchovního, co vychází z radosti víry.

● ***Mnoho katolíků to zřejmě nepochopilo a myslelo si, že se církev stává nevládní organizací…***
To je časté nedorozumění. Ale já vždy říkám, že Laudato si’ nemá za cíl učinit církev „zelenější“ nebo ekologičtější, ale učinit církev „více církví“. Připomíná mnoho svatých v celé historii, kteří nalezli Boží přítomnost ve stvoření. Můžeme si vzpomenout na svatého Františka z Assisi, ale je mnoho dalších svatých, kteří měli mystické duchovní zážitky, intuici Boha v samotě, při pohledu na květinu, slunce nebo horu. Nejen papež František, ale i další papežové – jako Jan Pavel II. – hodně mluvili o integrálním lidském rozvoji v tom smyslu, který ekologie dává pojmu integrální, to znamená s ohledem na celé prostředí, ve kterém se člověk nachází.

● ***Kdo se může zapojit do Hnutí Laudato si’?***
Naše hnutí je výzvou pro všechny bez rozdílu. Tím nechci říci, že všichni členové církve by měli odložit své závazky a věnovat se pouze otázkám životního prostředí, ale že je třeba uznat, že péče o společný dům je univerzální záležitostí. Proto se encyklika týká všech. Není pozdě to pochopit. V historii církve není deset let nic. Myslím si, že papež František byl velmi prorocký: teprve nyní objevujeme mnoho věcí, ať už v encyklice Laudato si’, nebo v encyklice Fratelli tutti, celé toto dědictví, jehož prohloubení nám zabere desítky let. Doufáme, že Hnutí Laudato si’ bude nástrojem této služby. Mnoho členů našeho hnutí je součástí různých skupin (fokolaríni, jezuité, salesiáni atd.) a když uvádějí do praxe péči o životní prostředí, chápou, že to není v rozporu s jejich charismatem, ale pomáhá to v jeho prohloubení, protože jim to připomíná mnoho poselství o radikálnosti evangelia. Integrální ekologie nemůže být žita bez chudoby, jednoduchosti a tak dále. V péči o životní prostředí se žijí všechny ctnosti.

● ***Jak hodnotíte deset let existence encykliky Laudato si’ z hlediska ochrany životního prostředí?***
Na jedné straně pozoruji, že jak uvnitř, tak vně církve je z pohledu Laudato si’ velmi živá činnost v podobě projektů,

které se snaží naplnit poselství encykliky. To se týká všech, kteří se připojili k platformě Laudato si': je v ní registrováno více než pět tisíc subjektů. Patří mezi ně například 300 katolických univerzit, které realizovaly konkrétní projekty k uplatňování encykliky.

V tuto chvíli si však musíme uvědomit, že jsme jen kapkou v moři. Velmi důležitou kapkou – možná kapkou svaté vody, která kromě jedné kapky mění i vše ostatní – protože volání stvoření, klimatické změny, které vidíme na vlastní oči, se dějí rychleji, než dokážeme reagovat. To však není omluvou pro nečinnost, ale důvodem k urychlení našich snah. Pokud si myslíme, že je vše ztraceno, je to důvod k tomu, abychom udělali vše, co je v našich silách, a ještě více. Musíme to však udělat společně. Myslím, že to je další důležitá lekce, kterou jsme se v průběhu let naučili: že společně můžeme dokázat mnohem více. Je správné si myslet, že vše závisí na jednání každého jednotlivce. Ale mnohem více záleží na změnách na kolektivní a politické úrovni. V druhém případě jde například o to, abychom vyvíjeli tlak na představitele našich zemí, aby se vyvarovali používání fosilních paliv, měli odvahu přijmout ambiciózněji cíle v oblasti ochrany klimatu a neuhýbali před určitými reakcemi jiných zemí na toto téma.

● To vše je důležité, aby lidé neztráceli naději, že je ještě možné zachránit planetu…

Ano! Nedávno jsme měli příležitost uspořádat velké setkání s papežem Lvem XIV. pod názvem *Raising Hope (Vzbuzení naděje)*[2]. Je velmi důležité šířit naději, protože po smrti papeže Františka si mnozí kladli otázku, zda bude církev pokračovat ve svém úsilí na ochranu životního prostředí, zda nebude encyklika Laudato si' pohřbena spolu s Františkem. Ale svým vystoupením na této konferenci a symbolickým gestem, kdy se požehnal kus ledovce, vyslal papež Lev vzkaz celému světu, že katolická církev, stejně jako ostatní přítomné náboženské organizace, v tomto závazku pokračuje. Svou řeč zakončil slovy, že až přijde poslední den našeho života, sejdeme se před Bohem a on se nás zeptá, co jsme udělali pro ochranu našich bratrů a sester a našeho společného domova. Otázka, kterou nám papež položil, zněla: jaká bude naše odpověď? Je to otázka, která rezonovala mezi lidmi a kterou jsme si odnesli na COP30.

● Chápu, že naděje je něco, co se buduje…

Přesně tak! Člověk ztrácí naději, když se vztahuje jen k sobě samému a myslí si, že je sám. V tomto smyslu je pro mě jako věřícího člověka prvním krokem požádat Boha o pomoc, tedy modlit se. Druhým krokem je poznat ostatní a společně něco dokázat, protože když to děláme společně, nacházíme naději. Podle mých zkušeností se za těchto deset let stalo mnoho věcí, které se nepodařily, ale neměla jsem čas o nich přemýšlet, protože je mnoho lidí, kteří nás chtějí následovat a jednat ve prospěch stvoření. Věnovat pozornost těmto lidem, snažit se reagovat na jejich požadavky, sloužit a postupovat vpřed je to nejdůležitější. To přináší mnoho radosti, a radost je něco, co chybí.

Luis Henrique Marques
(Převzato z Cidade Nova – brazilská verze Nového města, redakčně kráceno)

---

1. COP3 byla 30. konferencí Organizace spojených národů o změně klimatu, která se konala v Belému v ústí Amazonky v Brazílii v listopadu 2025.
2. Viz Nové město 06/2025, str. 23–24.

Lorna Gold
Je irská ekonomka a klimatická aktivistka. Je spoluzakladatelkou tehdejšího Globálního katolického hnutí za klima, které později, s požehnáním papeže Františka, přijalo název Hnutí Laudato si'. Jde o síť sdružující stovky organizací a desítky tisíc propagátorů encykliky v téměř 200 zemích. Než se ujala vedení tohoto hnutí, nasbírala bohaté zkušenosti v oblasti rozvoje a veřejné politiky v katolických organizacích. Je autorkou knihy Klimatická generace: probuzení pro budoucnost našich dětí.

Ekonomie jako způsob správy „našeho společného domu“

POSEZENÍ S KOORDINÁTOREM FRANTIŠKOVY EKONOMIKY

22. dubna se pod záštitou OSN celosvětově připomíná Den Země, který má cíl podpořit ochranu životního prostředí. V této souvislosti přinášíme rozhovor s Josefem Zvoníčkem, koordinátorem Františkovy ekonomiky v České republice, který připomíná její cíle a aktivity.

● ***Mohl byste krátce představit Františkovu ekonomiku a její cíle?***
Původní výzva papeže Františka, který Františkovu ekonomiku inicioval, byla, abychom oduševnili ekonomii, dali jí smysl. Chceme brát ekonomii jako způsob správy „našeho společného domu“, jak označoval papež František planetu Zemi. Naším základem a myšlenkami, kterými se inspirujeme, je sociální učení církve a též odkaz svatého Františka z Assisi, podle kterého se Františkova ekonomika jmenuje. Důležitá jsou pro nás i témata křesťanské etiky, která chceme přinášet do společnosti a zvlášť do církve. Chceme ukazovat, co v dnešní době znamená žít křesťanství a jak se skrze optiku křesťanské etiky dívat na události v dnešním světě.

● ***Čemu konkrétně se věnujete v České republice?***
Jako první zmíním **vzdělávání**. Snažíme se skrze zážitkové vzdělávání oslovit mladé lidi, propojit angažovanost v péči o svět okolo nás s křesťanskými hodnotami a ukázat, jak souvisí s vírou v Boha a s našimi hodnotami. Také organizujeme **letní školu *Obnov můj dům***. Minulý rok přijel jako host – a letos se na něj těšíme opět – Mike Lasky, americký františkán, delegát pro spravedlnost, mír a péči o stvoření.

Dále pořádáme **konferenci *Dobrý správce***, která se věnuje misijnímu poslání církve v oblasti hospodaření s majetkem. Konference otevírá prostor, kde se může v synodálním slova smyslu debatovat nad tím, jaký je smysl církevního hospodaření. Myslíme si, že tím hlavním cílem je evangelizace, misijní poslání, inspirování druhých lidí a přinášení dobra do společenských situací. Tato konference si klade za cíl být místem, kde se sejdou lidé průřezově z celé církve, od „managementu“, přes duchovní až po laiky angažující se v jednotlivých farnostech, aby zde mohli debatovat o tom, kam má církev v oblasti ekonomie dál směřovat. V letošním roce se tato akce bude konat **7. května v Olomouci**.

Celou tuto naši misi se snažíme **komunikovat** skrze newsletter nebo sociální sítě a šířit povědomí nejenom o Františkově ekonomice, ale i o tom, co se všechno děje v oblasti společného dobra a jak druhé inspirovat, aby i oni se nad těmito tématy zamysleli.

● ***Nedávno jste se zúčastnil celosvětového setkání Františkovy ekonomiky. Jaké inspirace jste si přivezl?***
V listopadu 2026 jsem zažil druhé celosvětové setkání Františkovy ekonomiky. Konalo se v Castel Gandolfu u Říma (první takové setkání proběhlo před třemi lety v Assisi). Sešlo se zde 600 lidí z 60 národů. Tohoto intenzivního třídenního setkání se bohužel nemohl zúčastnit papež Lev XIV., ale zaslal nám své poselství. Bylo úžasné vidět univerzálnost církve a to, že se zde sešli zejména mladí lidé, kteří mají vášeň a touhu pracovat nebo se nějakým způsobem angažovat pro lepší svět. Někteří byli z akademické sféry, další podnikatelé nebo takzvaní *changemakeři*1, kteří se ve veřejné sféře ve svém volném čase věnují nejrůznějším projektům. Nejvíce mě zasáhla kampaň *Caritas International*, která v rámci jubilejního roku, ve kterém papež vyzýval k odpuštění dluhů, prezentovala situaci zadlužených rozvojových zemí bránící jejich rozvoji a snižující jejich životní úroveň. Řada účastníků se věnovala etice umělé inteligence (AI) a tomu, jak do umělé inteligence zahrnout princip sociálního učení církve. Například projekt Rerum NovAIrum (navazující na sociální encykliku Rerum Novarum) vytváří mezinárodní platformu nabízející etické standardy a praktické návody pro různá odvětví, aby se umělá inteligence rozvíjela odpovědným a lidským způsobem.

● ***Nějaký tip pro ty, kdo by se rádi dověděli více nebo by se chtěli zapojit do Františkovy ekonomiky?***
Pokud byste měli touhu se jakkoli do Františkovy ekonomiky zapojit nebo se víc dozvědět, napište na e-mailovou adresu zvonicek.pepa@gmail.com nebo navštivte stránky frantiskovaekonomika.org – zde se můžete mimo jiné přihlásit k odběru newsletteru.

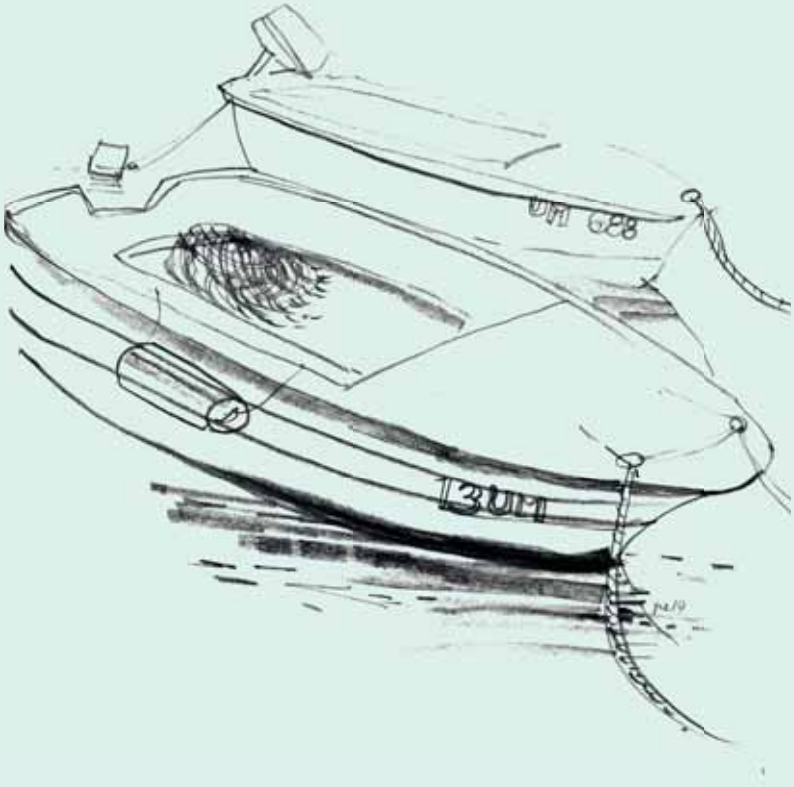
Za rozhovor děkuje Magdalena Broschová

Skupina účastníků celosvětového setkání Františkovy ekonomiky.

Foto: archiv J. Zvoníčka

1. Lidé aktivně usilující o pozitivní společenské nebo environmentální změny.

Ilustrační kresba: Petr Ettler

„Vstaňte, nebojte se!“

(Mt 17,7)

SLOVO ŽIVOTA

Březen 2026

Když Petr, Jakub a Jan vystoupí s Ježíšem na vysokou horu, spatří Mistrovu slávu a uslyší hlas Otce, který ho uznává za Syna.

Je to mimořádný zážitek, setkání tváří v tvář s Bohem, který svému stvoření umožňuje poznat ho v celé jeho nádheře. Ze strachu padají k zemi, ale Ježíš se jich dotýká a promlouvá k nim:

„VSTAŇTE, NEBOJTE SE!“

Sloveso „vstát“ je totéž sloveso, kterým evangelium často vyjadřuje Zmrtvýchvstání, stejně jako „nebojte se“ jsou první slova, která Zmrtvýchvstalý po pozdravu adresuje ženám u prázdného hrobu[1]. Ježíšova slova, zvučná a jasná, jsou tedy důrazným pozváním k novému životu, který je pro učedníky možný skrze dotek jeho ruky.

I nás někdy brzdí naše obavy, tíží nás životní zkoušky, bezvýchodné situace. Nemůžeme se spoléhat pouze na vlastní síly, abychom znovu nalezli elán vydávat svědectví, ale spíše na Boží milost, která nás vždy předchází.

„Kdo neprochází zkouškou? Ta bere na sebe podobu selhání, chudoby, deprese, pochybnosti, pokušení. (…) Nahání nám strach i materialistická a individualistická společnost, která nás obklopuje válkami, násilím, nespravedlností… Za těchto okolností se může vloudit pochybnost: kam se poděla Boží láska? (…) Ježíš opravdu pronikl do každé bolesti, vzal na sebe každou naši zkoušku (…) On je Láska a z lásky zažene každou bázeň. Pokaždé, když nás přepadne strach, když nás trápí bolest, můžeme poznat pravou skutečnost, která se v tom skrývá: je to Ježíš, který je přítomný (…) nechme ho vstoupit do našeho života. A pak dále žijme to, co od nás žádá Bůh, a milujme bližního. Zjistíme, že Ježíš je vždy Láska. Budeme mu moci říci to, co jeho učedníci: ‚Jsi opravdu Boží syn!‘“ (Mt 14,33)[2]

„VSTAŇTE, NEBOJTE SE!“

Kdo v životě zažil setkání s Bohem, byl fascinován jeho přítomností, dotknul se ho a byl uzdraven jeho slovem. Svědectví křesťanského společenství často provází tímto božským dobrodružstvím a dodává člověku odvahu vstát, vystoupit ze sebe sama a pokračovat v cestě s Ježíšem a svými bratry a sestrami.

Přinášíme svědectví jedné mladé Syřanky: „Na konci loňského roku procházela moje země velmi těžkým obdobím, mé město zasáhla vlna chaosu a strachu. Velmi jsem se obávala o svou rodinu, přátele i o sebe. Uprostřed tolika nejistot jsem se snažila zůstat pevná v naději v Boha a navzdory všemu se snažila zůstat silná. Před těmito událostmi jsme s mladými lidmi, se kterými se snažíme žít podle evangelia, naplánovali několik projektů na podporu potřebných rodin prostřednictvím potravinových balíčků a dalších iniciativ.

Situace nás však donutila všechny aktivity dočasně pozastavit. Po několika dnech se nám podařilo sejít a při tomto setkání jsme v sobě navzájem našli sílu a odvahu. Rozhodli jsme se, že se nenecháme ovládnout strachem, ale že budeme důvěřovat Ježíši a budeme pokračovat v započaté cestě. Díky sdílené víře jsme dokázali pomoci více než 40 rodinám, které podporu skutečně potřebovaly. Uprostřed těchto těžkostí jsme cítili, že díky Boží lásce a naší jednotě můžeme skutečně něco změnit.“

„VSTAŇTE, NEBOJTE SE!“

Poté, co jsme s Ježíšem vystoupili na horu, abychom se setkali s Bohem a slyšeli jeho hlas, můžeme s ním také sestoupit, „(…) vrátit se dolů, do nížiny, kde potkáváme mnohé bratry obtížené námahami, nemocemi, nespravedlnostmi, nevědomostí, materiální i duchovní chudobou“[3].

I jako křesťanské společenství můžeme trpět a cítit se ztraceni, ale toto Slovo nás vybízí, abychom šli společně, abychom všem přinášeli „plody zkušenosti, kterou jsme s Bohem učinili, a sdíleli obdrženou milost“[4].

Letizia Magri a tým Slova života

1. Mt 28,10; srov. 28,5.
2. Ch. Lubichová, Slovo života na srpen 2002 (Nové město 07–08/2002, str. 16), taktéž v *Parole di Vita* a cura di Fabio Ciardi (Opere di Chiara Lubich 5); Città Nuova, Roma 2017, str. 664–665).
3. Srov. Papež František, Promluva před modlitbou Angelus, 16. března 2014.
4. Tamtéž.

„Zůstaň s námi, neboť se připozdívá.“

(Lk 24,29)

Ilustrační kresba: Petr Ettler

SLOVO ŽIVOTA

Duben 2026

Cesta do vesnice Emauzy vypráví o putování dvou Ježíšových učedníků. Zklamaní ze snů, plánů a důležitých okamžiků dnů, které strávili s Mistrem, se vraceli domů, aby začali znovu žít život, který opustili, život před setkáním s ním. Uplynuly sotva tři dny od jeho ukřižování a mezi jeho následovníky zavládlo zklamání, strach a pochybnosti.

Vzdalovali se od Jeruzaléma, od neuskutečněného snu, vzdalovali se od Krista a jeho poselství. Byli „smutní“, protože se už tak nějak rozhodli opustit záměr, kvůli němuž ho následovali.

Je to příběh nás všech, když se ztrácíme v situacích, jež nás přivádějí na křižovatky, na kterých se musíme rozhodovat, a často se domníváme, že jediným řešením našich nesnází je vrátit se zpět, vzdát se, rezignovat.

„Kdo z nás nezná emauzský hostinec? Kdo z nás nekráčel někdy večer po této cestě, když se zdálo, že je vše ztraceno? Kristus v nás zemřel… Na zemi už nebyl žádný Ježíš.“[1]

„ZŮSTAŇ S NÁMI, NEBOŤ SE PŘIPOZDÍVÁ.“

Cestou se k nim připojí neznámý člověk, který o právě proběhlých událostech neví. Začne klást přesné otázky, které v nich probudí veškerou hořkost a sklíčenost. Nejprve je vyslechne a pak jim začne vykládat Písmo. Celé je to dialog, setkání, které zanechá stopu natolik, že i když Ježíše stále nepoznávají, prosí ho, aby s nimi zůstal, neboť se připozdívá.[2]

Je to možná jedna z nejkrásnějších modliteb, které v evangeliích nacházíme. Je to první modlitba, která zaznívá od učedníků ke Zmrtvýchvstalému, a je to dojemná výzva, kterou mu můžeme adresovat všichni, aby zůstal s námi a mezi námi.

Oběma učedníkům se otevřou oči při lámání chleba a radost z toho, že ho konečně poznali, je přiměje vrátit se do Jeruzaléma, aby svým přátelům oznámili, že došlo ke vzkříšení.

„ZŮSTAŇ S NÁMI, NEBOŤ SE PŘIPOZDÍVÁ.“

„Tato slova asi nejlépe vysvětlují zkušenost, kterou my, fokolarínky, máme od počátku, že žijeme s Ježíšem uprostřed nás,“ píše Chiara Lubichová. „Ježíš je stále Ježíšem, a i když je přítomen pouze duchovně, je-li přítomen, vysvětluje Písmo a v hrudi člověku žhne jeho láska – život. Přiměje člověka, který ho poznal, říci s nezměrnou touhou: ‚Zůstaň s námi, Pane, neboť se připozdívá‘: bez Tebe je temná noc (…).“[3]

Noc je symbolem temnoty, neznáma, nedostatku světla, které se nám nedaří najít, protože nevěříme v jeho přítomnost, která nás stále provází.

Noc je to, co obklopuje naši planetu, zraněnou a znesvěcenou bratrovražednými boji a válkami, které se stále vedou kvůli touze po moci a penězích.

Je to noc, kterou prožívají miliony lidí, kteří už nemají hlas, jímž by se mohli ozvat proti nespravedlnosti a zneužívání.

A my, jak si můžeme uvědomit přítomnost Ježíše, který se ne vždy projevuje podle našich očekávání? Jak můžeme pochopit, že kráčí s námi a snaží se, abychom rozpoznali znamení jeho přítomnosti? A především, jak vytvářet podmínky pro to, aby se projevil a zůstal s námi?

To jsou otázky, na které možná ne vždy umíme odpovědět, ale které nás vybízejí, abychom nezanedbávali hledání Ježíše, abychom zaměřili svůj pohled na spolupoutníka, kterého často nevidíme, abychom rozpoznali Toho, který se může stát přítomným, pokud mezi sebou žijeme vzájemnou lásku.

Cesta do Emauz je symbolem všech našich cest, je to cesta setkání s Pánem, je to cesta, která obnovuje radost v našich srdcích a přivádí nás zpět do společenství, abychom společně svědčili o tom, že Kristus vstal z mrtvých.

Patrizi Mazzola a tým Slova života

---

1. François Mauriac, *Vita di Gesù (Život Ježíše)*, Mondadori, Milano, 1950, str. 156, překlad vlastní.
2. Srov. Lk 24,17-29.
3. Ch. Lubichová, *Scritti Spirituali 3 (Duchovní spisy 3)*, Città Nuova, Roma 1979, str. 67, překlad vlastní.

Audio Slovo života

Ilustrační foto: Marie Kilbergrová

ŽIVOT ZE SLOVA

Ztracený nájemník

„Pomoc mi přijde od Hospodina, který učinil nebe i zemi.“ (Ž 121,2) To bylo Slovo života na říjen, které nám pomohlo projít nesnadnou situací.

Již několik let vlastníme byt, který pronajímáme. Snažíme se k podnájemníkům chovat tak, jak bychom si přáli, aby se pronajímatel choval k nám, kdybychom v takové situaci byli.

Před třemi lety se k nám nastěhoval mladý svobodný muž. Měli jsme bezproblémový vztah. Půl roku před ukončením nájemní smlouvy nám sdělil, že se do měsíce musí vystěhovat, protože jeho partnerka čeká miminko a on bude bydlet u ní. Souhlasili jsme a požádali, aby nám oznámil datum, kdy projednáme náležitosti k ukončení nájmu. Čekali jsme marně. Nereagoval na telefonické ani mailové zprávy a doporučené dopisy ignoroval. Sháněli jsme ho opakovaně telefonicky i na pracovišti, ale vždy nám řekli, že je momentálně zaneprázdněn nebo má jinou směnu. Asi po měsíci nám přišla SMS zpráva od jeho otce, že syn je na zahraniční dovolené, ztratil telefon, ale dluh vyrovná, jakmile se vrátí. Jelikož jsme však měli informace z jeho pracoviště, věděli jsme, že syn nikam neodjel. Nastalo období velkého stresu, jelikož nájemník se nechával zapírat a jeho otec nám pokaždé odpověděl nějakou výmluvou či planým slibem. Dluh narůstal, nájemník byl k nedostižení, byt byl nepředán, uzamčen.

Jako poslední pokus jsem požádala personalistku na jeho pracovišti, aby vyřídila náš vzkaz, že ho nechceme žalovat, jen se s ním potřebujeme domluvit na předčasném ukončení nájmu. Vyhověla naší prosbě, ale nájemník vzkázal, že otec mu slíbil, že za něj vše vyřídí a on s tím už nechce mít nic společného. Naše beznaděj narůstala a bezmoc se prohlubovala. O to více, když jsme zjistili, že otec nejen že nám opakovaně lže, ale má dokonce exekuci téměř tři miliony korun. Nedokázali jsme si to vysvětlit. Nespala jsem, trápila se a velmi jsem se upínala k Bohu v prosbách o pomoc. Modlila jsem se za tohoto mladého muže. Něco v podvědomí mi totiž říkalo, že je nejspíše obětí svého otce. Na druhé straně jsem souhlasila s racionálním pohledem mého manžela, že náš nájemník je dospělý člověk a nemůže se chovat jako dítě.

Po třech měsících opakovaných neúspěchů o smírné řešení jsme s manželem požádali o právní pomoc. To nám přineslo jistotu, že kroky, které nám právník poradil, jsou opřené o zákon. Velmi se nám ulevilo. Do bytu jsme se svědky vstoupili, opuštěné věci nafotili, uskladnili a vyměnili zámek. Našeho „ztraceného nájemníka“ i jeho otce jsme doporučenými dopisy o dané skutečnosti informovali. Nechali jsme vymalovat, uklidit, zajistili jsme opravu poškozených věcí a připravili byt k novému pronájmu.

Ty čtyři měsíce byly pro nás velkou zkouškou víry. Velmi jsme se za nájemníka i jeho otce modlili a neustále důvěřovali v Boží pomoc.

Jaké bylo naše překvapení, když se po dalším měsíci „ztracený nájemník“ spolu s partnerkou objevil u nás doma! Přišel si pro uskladněné věci a vyrovnal dlužnou částku. Dozvěděli jsme se, že byl skutečně manipulován svým otcem. Ten měl v úmyslu se nastěhovat do našeho bytu a synovi řekl, aby se o nic nestaral, že s námi vše projedná a dlužnou částku zaplatí. Nejen, že se to nestalo, ale lživě dával informace synovi i o nás. Když syn „prozřel“, přišel s partnerkou za námi. Naše setkání proběhlo v klidu, omluvili se, poděkovali a dostalo se nám ocenění, že jsme slušní lidé. Když jsme se loučili, popřála jsem jim, aby měli šťastný partnerský vztah, a našemu „nalezenému nájemníkovi“, aby byl dobrým a příkladným tatínkem svého novorozeného syna, kterého nám přinesli ukázat. Dál se za ně modlíme.

J&J

Bližní v souladu s Ježíšovým životem

DUCHOVNÍ INSPIRACE

Přinášíme další kapitolu z knihy „Blízkost, Boží styl v životě a myšlení Chiary Lubichové“.

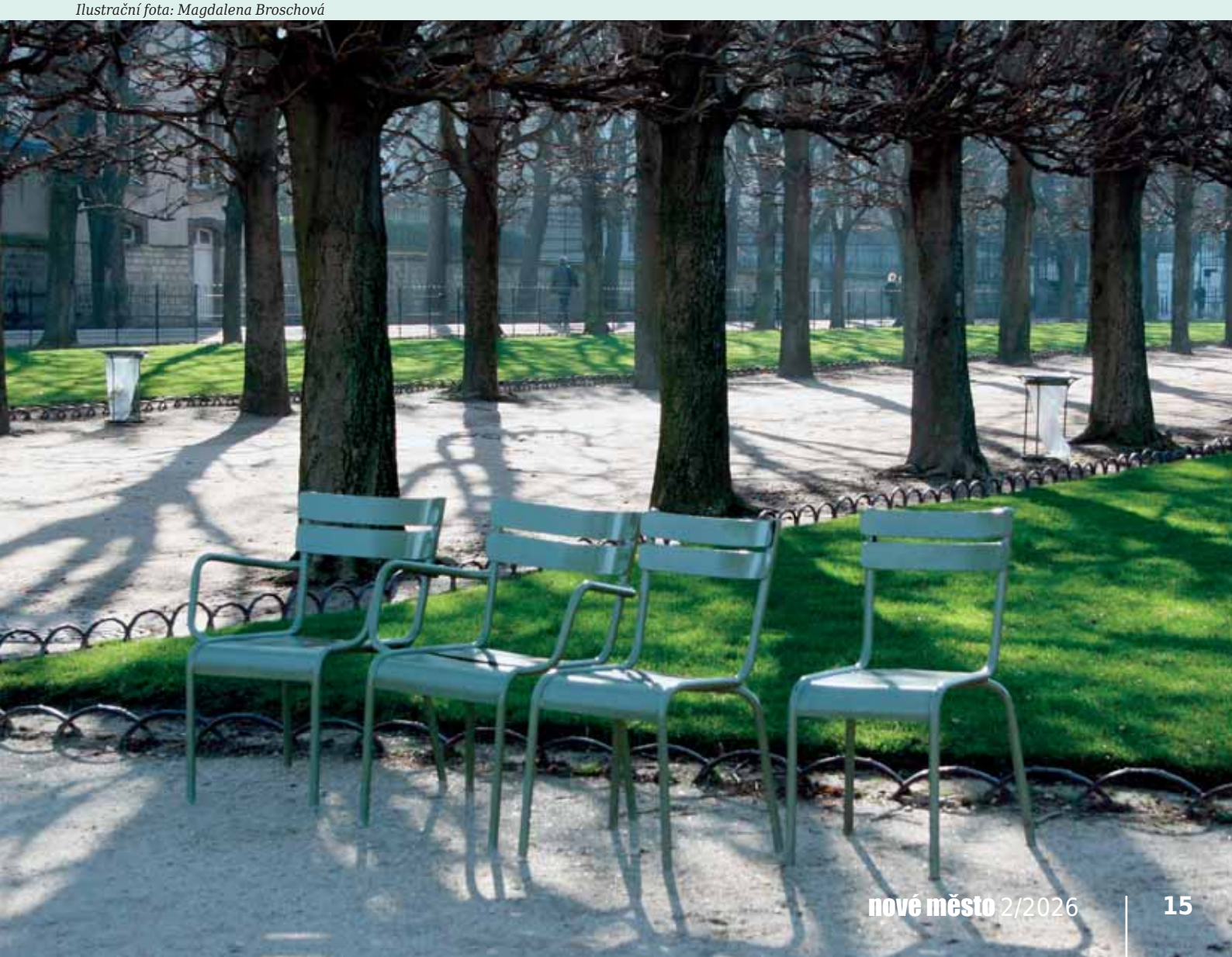
(…) zákoník, poté co uslyšel, že Ježíš potvrdil přikázání milovat Boha nade vše a bližního jako sebe sama, mu klade ještě jednu otázku: „Kdo je můj bližní?“, jako by chtěl vymezit hranice své lásky. Mistr odpovídá: „Jeden člověk sestupoval z Jeruzaléma do Jericha…“ Podobenstvím o milosrdném Samaritánovi Ježíš převrací uvažování svého partnera v dialogu: nejde o to pochopit, koho mám milovat, abych někoho téměř vyloučil, ale naopak já se stávám bližním toho, kdo se mi připlete do cesty, a pokud je to nutné, ošetřím jeho rány. Jinými slovy, Ježíš žádá, abychom nečekali, až se k nám ten druhý přiblíží, ale abychom se sami k druhým sklonili.

V Samaritánovi, který si všimne tíživé situace pocestného, zastaví se a postará se o jeho potřeby, nacházíme jádro poselství, které Ježíš chce sdělit svým posluchačům: lásku ke každému člověku, soucit v tom nejryzejším smyslu. Evangelní blízkost tedy vyžaduje vidět za vnější skutečnosti, vnímat očima srdce, v souladu s tím, co psychologové nazývají empatií. Ale je tu ještě něco „navíc“: vyžaduje také vnitřní účast, která je plodem nadpřirozené lásky, abychom pak mohli jednat v souladu s ní.

Stát se bližním má tedy performativní a univerzální rozměr, protože se týká všech bez rozdílu. Je zřejmé, že nejde o filantropii nebo prostou dobrosrdečnost, protože to, co od nás Ježíš žádá, přesahuje naši přirozenost. Skutečné „spojení s bolestí bratra, s radostmi a starostmi druhého je možné, protože v sobě máme lásku, která je božské povahy“; a právě touto láskou „může být bratr doopravdy utěšen a zítra já mohu být utěšen od něho.“[1]

Celý Ježíšův život, tak jak je popsán v evangeliích, je neustálým svědectvím o blízkosti k bližnímu, s něhou a konkrétností, takže bychom mohli interpretovat Radostnou zvěst z tohoto pohledu.

Ilustrační fota: Magdalena Broschová

„Syn Boží," říká Vincenc z Pauly, kterého Chiara cituje ve svém deníku, „měl něžné srdce: přicházejí pro něj, aby se podíval na Lazara, a On jde; Magdaléna vstává a běží mu naproti s pláčem; Židé ho následují a také pláčou; všichni pláčou. Co dělá Pán? *Pláče s nimi*, v jeho duši je tolik něhy a soucitu." A ukazuje Ježíše jako vzor pro své následovníky a pokračuje: „Být křesťanem a vidět svého bratra trpět, aniž by s ním trpěl, aniž by byl nemocný s ním, znamená být bez soucitu, být křesťanem jen podle jména."[2]

I v epizodě, kdy se učedníci vrátili ze své první mise a chtěli se shromáždit kolem Ježíše, aby se podělili o své zážitky, ale bránil jim v tom dav, který je stále obklopoval (srov. Mk 6,30-34), Mistr projevuje svou starost jak o přátele, tak o dav. Nejprve vycítí únavu učedníků a s něžností jim řekne: „Pojďte i vy někam na opuštěné místo a trochu si odpočiňte." Ale když se vydávají na opuštěné místo, aby si odpočinuli a posilnili se, přichází za nimi nová skupina lidí. Ježíš má soucit i s nimi: vidí je „jako ovce bez pastýře" a začíná je učit. „Ježíšův pohled," komentuje papež František, „není neutrální nebo ještě hůře chladný a odtažitý, protože se vždycky dívá očima srdce. Ježíšovo srdce je tak přívětivé a plné soucitu, že dovede rozpoznat v lidech i jejich nejskrytější potřeby. Kromě toho není jeho soucit pouhá emotivní reakce na nějakou lidskou obtíž, nýbrž mnohem více: je to schopnost a náklonnost Boha vůči člověku a jeho dějinám."[3]

Další pozoruhodnou epizodou je Ježíšův rozhovor s cizoložnicí, odsouzenou k ukamenování. Mistr se nebojí, že se setkáním s ní poskvrní, naopak pronikavým pohledem vidí a uzdravuje ženu, fyzicky i duchovně. „Jaká jemnost lásky," říká Chiara, „jaká neotřesitelná majestátnost, jaká hluboká lidskost, která se sladce sklání, aby podepřela stvoření (…) padlé kvůli slabosti."[4]

Jako expertka v umění blízkosti dokáže i v dvojím pozdravu, kterým Vzkříšený zdraví své učedníky, kteří ho považovali za mrtvého, zachytit mnoho odstínů lásky a píše: „Ježíš, když spatřil radost učedníků, kteří ho viděli, opakuje stejná slova: ‚Pokoj vám.' Jak lidské je toto jeho slovo. Vidí radost a chce ji potvrdit a zdvojnásobit."[5]

I setkání se Samaritánkou u studny, které Ježíš odhaluje svou totožnost, je známkou kvality jeho lásky (srov. Jan 4,5-26). A Chiara to komentuje: „Zdá se, že jeho srdce mu vyskočí z hrudi v touze dát této duši to nejlepší, co na zem přináší: dar Boží." Abychom Ježíše hluboce poznali – pokračuje – je třeba s láskou číst evangelium, v němž se ukazuje takový, jaký je: je Bůh. „Bůh…, který mluví, který je unavený, který chodí, který má učedníky… Bůh-člověk!" A Samaritánce, která patří k národu nepřátelskému vůči Židům, Ježíš odhaluje, že on je Mesiáš: „Já jsem to, který s tebou mluví. Já z masa a krve. Ne duch. Ne někdo vzdálený. Já, tady." Chiara pokračuje: „Ježíš nikoho neodmítal. Člověk, ať je to kdokoli, si zaslouží náš hluboký respekt a důvěru."[6]

Následovat Ježíše znamená *být bližním*, hledat dobro druhého, uznávat jeho důstojnost, jednat v jeho prospěch. A to ne teoreticky, ale gesty, slovy, postoji, které v konečném důsledku tvoří gramatiku lásky, gramatiku, kterou nás Mistr naučil a která vyvrcholí na kříži.[7]

Abychom se *stali bližními*, „nestačí," tvrdí Pasquale Foresi, „lidská srdečnost nebo sympatie, nestačí citová náklonnost ani filantropie spočívající v konkrétních věcech a soucitu. Lidská láska ve všech svých odstínech a v celé své plnosti nestačí. Musíme milovat tak, jak miluje Ježíš, lidským a božským srdcem."[8]

Pokud tak žijeme, souzní s ním Chiara, „tak se ve světě znovu zjevuje Bůh skrze člověka a opakuje – ačkoli nekonečně nižším, ale podobným způsobem – skutky, jež kdysi konal On sám, když jako člověk, jako jeden z nás, dobrořečil těm, kdo ho proklínali, odpouštěl těm, kteří ho uráželi, zachraňoval, uzdravoval, hlásal Boží slovo, sytil hladové, založil na lásce nové společenství."[9]

Judith Povilus a Lida Ciccarelli
(Převzato z knihy C. Lubich, Vicinanza, lo stile di Dio nella vita e nel pensiero di Chiara Lubich / Blízkost, Boží styl v životě a myšlení Chiary Lubichové/, a cura di Judith Povilus, Lida Ciccarelli, Città Nuova, Roma 2024, str. 19–23)

---

1. C. Lubich, Diario (Deník) 1964-1980 (Opere di Chiara Lubich 3/1), zpracoval F. Ciardi, Città Nuova, Roma 2023, str. 470.
2. Vincenzo de' Paoli, cit. in M. Auclair, La parola a san Vincenzo de Paoli (Slovo sv. Vincenci z Pauly), Città Nuova, Roma 1971, str. 354, in tamétž str. 498.
3. Papež František, Angelus, 22. července 2018.
4. C. Lubich, Diario (Deník) 1964-1980, cit., str. 316. Viz též C. Lubich, Saper perdere (Umět ztrácet), Città Nuova, Roma 1978, str. 131.
5. C. Lubich, Diario (Deník) 1964-1980, cit., str. 313.
6. Tamtéž, str. 298-299; 302 (5. a 8. února 1968).
7. Srov. E. Bianchi, L'amore di Dio e del prossimo (Láska k Bohu a k bližnímu) – Qiqajon, 14. května 2013, in alzogliocchiversoilcielo.com.
8. P. Foresi, Luce che si incarna (Světlo, které se vtěluje), Città Nuova, Roma 2014, str. 95–101.
9. C. Lubich, Meditazioni, Città Nuova, Roma 2020, str. 22-23, v češtině in Ch. Lubichová, Výbor z díla, nakladatelství Nové město 2016, str. 141.

Víra jako cesta, jak být blíž druhým

DUCHOVNÍ INSPIRACE V PRAXI

„Nikdy nepodceňujte sílu malých laskavých skutků. Pamatujte, že jediný akt lásky může mít dominový efekt, změnit životy a přinést světlo světu.“ To jsou slova Radka Mezuláníka z Újezda u Brna, trvalého jáhna a otce šesti dětí. Hovoří o jeho životě, který se odehrával v rodině, ve farnosti, v mediální sféře, ve službě pro církev, v Hnutí fokoláre a bylo by třeba pokračovat. Stál u začátků Rádia Proglas, konferencí Člověk a média a někteří čtenáři si na něj vzpomenou i z článků v Novém městě.

VZTAHY NA TŘECH ROVINÁCH

Při posledním rozloučení zazněla z úst diecézního biskupa Pavla Konzbula věta: „Jsme tím, koho milujeme.“ A vzpomínal, že Radek miloval Krista, církev i svou rodinu. Zdůrazňoval, že je třeba celý život pečovat o dobré vztahy na třech rovinách: s Bohem, s rodinou a s lidmi kolem sebe. Tato slova se naplnila i při samotném pohřbu. Navzdory času letních dovolených byl kostel zcela zaplněn lidmi z blízka i z dáli, z různých oblastí Radkova působení. Bylo zřejmé, že jeho život byl světlem pro mnoho srdcí.

OČIMA KATEŘINY PLUHAŘÍKOVÉ, DCERY

„Tátův život by vydal na několik románů – a přesto by žádný z nich nedokázal plně vystihnout jeho hloubku, energii a lidskost. Byl pedagogem a vedoucím katedry mediálních studií na Univerzitě Jana Amose Komenského v Praze, kde přednášel o médiích a komunikaci. Často vzpomínáme na jeho mediální výchovu doma, jak nás učil dívat se kriticky na reklamu či zpravodajství.

Uměl si najít čas i na záliby, radost objevil ve víně a vinařství. Pečoval o vinohrad s láskou a trpělivostí, vyráběl víno jen pro radost – pro sebe a své blízké.

Byl hercem a režisérem ochotnického divadla a dokázal ho proměnit v prostor, kde se setkávaly generace. Já i moji sourozenci jsme s ním hráli na jevišti, sdíleli s ním radost z tvorby a společně vytvářeli nezapomenutelné chvíle. A jako by toho nebylo málo – byl i kouzelníkem. Doslova. Uměl vykouzlit úsměv, překvapení i radost, ať už šlo o dětské publikum nebo dospělé.

Byl také aktivní občan, zastupitel a člen kulturní komise, který se zajímal o dění v našem městě. Pro seniory z Újezda rád přednášel. Jako jáhen, navštěvoval staré a nemocné, přinášel jim útěchu, slovo i blízkost. Víra pro něj nebyla jen soukromou záležitostí, ale cestou, jak být blíž druhým. I přes nespočet povinností si dokázal najít čas na rodinu. Snažil se nás vtáhnout do všeho, co dělal. Brával nás s sebou na natáčení cyklu *Poutní místa* pro Českou televizi, kde jsme mohli být součástí jeho práce, poznávat nová místa a učit se od něj. O víkendech s námi vyrážel na výlety a na dovolených jsme nachodili spoustu kilometrů, poznávali památky i krásy přírody. I když byl často pracovně vytížen, vynahrazoval nám to svou pozorností, zájmem a láskou.“

PŘEDÁVÁNÍ VÍRY

„Na podzim jsem byla pozvána na slavnost rytířů vína, mezi které Radek patřil a kde působil jako duchovní,“ vzpomíná jeho manželka Marie Mezuláníková. „Uvědomila jsem si tehdy, že mnozí z nich nejsou věřící. Radek jim ale dokázal předávat radost, lásku i duchovní povzbuzení s naprostou přirozeností. Viděla jsem, jak si ho váží. Přicházeli za ním, svěřovali se mu a někteří mu dokonce říkali, že chtějí dát svůj život do pořádku.“

Ještě předtím, než onemocněl, založil Radek *Mobilní univerzitu* – projekt, v němž se přirozeně propojila jeho láska k historii, cestování a vzdělávání. „Zpočátku jsem měla pochybnosti,“ přiznává jeho manželka, „ale nakonec jsem mu slíbila, že mu budu pomáhat.“

Šlo o zájezdy na zajímavá místa, během nichž probíhaly přednášky a společné rozhovory. Setkávali se zde lidé věřící i nevěřící. „Jedna z účastnic se nakonec rozhodla pro křest a my jsme ji na této cestě mohli doprovázet,“ dodává s vděčností.

NA SPOLEČNÝCH CESTÁCH

V roce 2002 byl Radek vysvěcen na jáhna. Kromě služby ve farnosti působil dlouhá léta jako auditor u církevního soudu. Mimo jiné připravoval materiály pro proces blahořečení kněží Jana Buly a Václava Drboly. Byl též ceremonářem bývalého generálního vikáře brněnské diecéze Jiřího Mikuláška. Otec Jiří Mikulášek vzpomíná: „Vozil mě na biřmování a na bohoslužby v různých místech. Byl skromný, studovaný člověk s doktoráty, ale nedal to na sobě znát. Někdy se mě cestou ptal, o čem budu kázat. Tak jsem mu to vyprávěl a potom jsem cítil, jak mi vytváří jednotu.“

Redakčně zpracovala Ludmila Šturmová

Marie a Radek Mezuláníkovi při pouti do Říma, únor 2025.

Foto: archiv rodiny Mezuláníkovy

Na prahu generálního shromáždění

Z HNUTÍ FOKOLÁRE
ROK GENERÁLNÍHO SHROMÁŽDĚNÍ

Vít Valtr pochází z Chotěboře a od roku 2014 je poradcem v mezinárodním centru Hnutí fokoláre.

Foto: archiv V. Valtra

Během uzávěrky časopisu vrcholí přípravy na generální shromáždění[1] Hnutí fokoláre, které se bude konat od 1. do 21. března 2026 v Centru Mariapoli v Castel Gandolfu u Říma. Požádali jsme některé z účastníků, kteří pocházejí z České republiky, aby se podělili o svá očekávání a prožívání této události.

NA GENERÁLNÍM SHROMÁŽDĚNÍ JIŽ POPÁTÉ: „VĚŘÍM, ŽE NASTÁVÁ NOVÉ OBDOBÍ.“

Pro mě to bude již páté generální shromáždění, kterého se účastním. Poprvé to bylo v roce 2002 ještě za života zakladatelky Chiary Lubichové. Pak jsem prožil nezapomenutelné shromáždění v roce 2008, jen několik měsíců po její smrti, kdy byla zvolená Maria Voce (Emmaus), která se tak mistrovsky zhostila úkolu přechodu celého Hnutí do nové fáze. Další v roce 2014 a 2021, kdy jsem byl dvakrát zvolen do Generální rady Hnutí. Pohled zpět mě naplňuje velkou vděčností. Těchto dvanáct let v Centru Hnutí mi nesmírně otevřelo obzor a rozšířilo mi srdce na celý svět. Různost kultur, názorů, historie a náboženství je jako pestrá zahrada nesmírné krásy.

Od roku 2008 jsme v Hnutí fokoláre věnovali mnoho energie a času reorganizaci a novému uspořádání. Byl a stále to je důležitý úkol, protože některé okolnosti nás k tomu přímo donutily: drastický pokles povolání, neudržitelnost mnoha struktur, které se vybudovaly ve „zlatém“ období velkého rozmachu, potřeba vytvořit podmínky pro to, aby bylo možné se postarat o generaci, která je ve věku, kdy potřebuje zdravotní i jinou péči, reorganizace a redukce mezinárodního centra, rychlé změny společnosti, ve které žijeme. Tyto procesy ještě budou muset pokračovat, ale věřím, že nastává i nové období, a doufám, že toto generální shromáždění a Duch Svatý, který byl vždy tím, který překvapil a otevřel nový obzor, nám k tomu dá příležitost.

S jakým vnitřním postojem prožívám toto období přípravy a co od tohoto generálního shromáždění očekávám? Především tam jdu s velikou nadějí. Nadějí založenou na zkušenosti posledních let. Nikdy jsme nezakusili a neprožili tak hluboké vědomí vlastní křehkosti a malosti jako právě v posledních letech. Skutečnost, že jsme křehké hliněné nádoby. A to je důležitá zkušenost pro každého osobně, ale i pro celé široké společenství. Zároveň nikdy předtím jsme si možná neuvědomili, jak velké, aktuální a drahocenné charisma do těchto hliněných nádob vložil Bůh skrze Chiaru Lubichovou a ty, kteří se stali nositeli tohoto daru a kterým vděčíme za to, že se dostal až k nám. Události, které nám skrze média dennodenně ukazují ztrátu schopnosti některých lidí a skupin vytvářet společenství, naslouchat jeden druhému, ztrátu vzájemného respektu, jako by volaly po něčem, co by mělo být lékem, co by ukázalo lepší cestu než jen tento běs a zkázu. Ano, lék tu existuje. Bůh ho rozesel do srdcí mnoha a mnoha lidí skrze charismata a dary. A my jsme také jeden dostali. Je to poklad, který se zdá velmi aktuální právě pro dnešní dobu. Proto očekávám, že s pomocí Ducha Svatého najdeme cestu, jak ho nedržet jen pro sebe, jak ho předávat dál a s důvěrou, s odvahou a vytrvalostí ho nabízet všem, kteří jsou kolem nás.

Před několika dny jsem se účastnil konference u příležitosti publikace knihy Margaret Karramové, která se jmenuje *Blízkost, cesta k míru*. Hovořili tam mimořádní lidé, kteří opravdu celý život „zasvětili“ výchově k míru.

V srdci mi utkvěla jedna věta, kterou tam kdosi řekl: „Jednota není triumfální pochod, ale každodenní snaha být bližním těm lidem, kteří žijí kolem mě a které potkávám v přítomném okamžiku mého života.“

Přípravu na generální shromáždění i jeho průběh chápu jako příležitost k obrácení a posílení se v této každodenní snaze.

Vít Valtr

O POCITECH, PŘÍPRAVÁCH A SNECH S HANOU POHOŘALOU A MARTINEM UHREM

● ***S jakými pocity a očekáváními jedete na generální shromáždění?***

Hana Pohořalá: Převládá ve mně pocit vděčnosti, že se můžu této důležité etapy Díla Mariina zúčastnit. Očekávání nemám…

Martin Uher: Každé generální shromáždění Díla Mariina je určité dobrodružství, Boží dobrodružství. Často s sebou přináší i nečekané a překvapivé situace, ale to asi patří k tomu Božímu dobrodružství.

Jedu tam s přesvědčením, které si musím často opakovat, že ho vede On a že mojí úlohou je naslouchat Jeho hlasu. Nejedu prosazovat nějaké myšlen-

ky, ale jedu s pokorou naslouchat, aby generální shromáždění bylo společným rozlišováním toho, co Bůh od Díla chce dnes, v této (neklidné) době.

● ***Jak se na generální shromáždění připravujete?***

Hana Pohořalá: Od prosince probíhají společná online setkání přes Zoom se všemi účastníky. Jsou výborně připravena, celkově jich je pět, jedno trvá dvě hodiny. Krom modlitby a duchovního zamyšlení se věnujeme technickým i obsahovým bodům. Můžeme si tak pročítat například návrhy na změny Stanov Díla Mariina nebo na to, kudy by se mělo Hnutí v příštích letech ubírat. *Ve* fokoláre se pravidelně za shromáždění modlíme.

Martin Uher: Kromě těchto celosvětových setkání účastníků přes Zoom, osobně prožívám jak se generální shromáždění blíží a myšlenky na něj jsou častější, řekl bych každodenní. Snažím se je proměnit v modlitbu, někdy jen krátkou, „střelnou". Kromě tohoto aspektu se snažím, pokud mám možnost, konfrontovat svoje myšlenky a návrhy i s jinými členy Díla z jiných zemí.

● ***Chcete do diskuzí na shromáždění přispět i nějakým konkrétním tématem nebo zvlášť pamatovat na určitou oblast?***

Martin Uher: Oblastí, která by podle mého názoru měla být na generálním shromáždění projednána, je „návrat ke kořenům", návrat k víře v charisma jednoty. Vážnou oblastí, která myslím bude na generálním shromáždění hodně zdůrazněna, je otázka míru, pokoje, a jak k němu my můžeme přispět. To se konkrétně týká i naší zóny.

Hana Pohořalá, současná spoluzodpovědná za Hnutí fokoláre v České republice, žije ve fokoláre v Praze a pracuje v Radě pro synodalitu České biskupské konference.

Foto: František Nedbal, Člověk a Víra

Jednou z oblastí, kterou by podle mého názoru bylo dobré znovu oživit, je skutečnost takzvaných „dočasných fokoláre". Jsou to fokoláre, která netvoří jen fokolaríni či fokolarínky, ale i volontáři a volontárky, gen, členové Díla, kteří na nějakou dobu (i krátkou) žijí s Ježíšem uprostřed tam, kde stálé fokoláre není. Osobně jsem jich několik zažil a byla to milost jak pro nás ve fokoláre, tak i pro ty, které jsme na tom místě potkali. Považuji též za důležité vypracování nástrojů a způsobů ověřování přijatých opatření a rozhodnutí na různých úrovních.

Dalšími důležitými body pro mě jsou:

● Vypracování praktických formačních a informačních příruček věnovaných třem klíčovým oblastem: jednotlivým povoláním v Díle Mariině, bodům spirituality a různým aspektům, tedy takzvaným barvám, jak je v Hnutí nazýváme.

● Propagace povolání do fokoláre různými způsoby a na rozličných úrovních

● například i prostřednictvím zařazení vhodně připravených informací o něm do programů mariapoli.

Hana Pohořalá: Mým cílem je spíše se dobře připravit, projít materiály, které máme k dispozici. Nechci se soustředit na jednu věc, protože by mi mohla zastínit jiné, třeba více důležité. Takže spíše chci dát důraz na otevřenost a snahu chápat, kam nás vede Duch Svatý dnes. Samozřejmě jediný důraz, který si chci uchovat, je „tvořivá věrnost". Toto slovní spojení, které pochází od sv. Jana Pavla II., vyjadřuje, že je třeba zůstávat věrni charismatu zakladatele a tvořivě ho uplatňovat v naší době, která se tak závratně mění.

● ***Jak by se dal popsat váš „sen", jak by mělo Hnutí v dalších letech vypadat?***

Hana Pohořalá: Mým snem je, aby dar – charisma – jednoty, které bylo dáno našemu hnutí, se ve své celist-

Martin Uher, fokolarín a kněz, žije v polských Katovicích a jako lékař pracuje na záchranné službě v Ostravě.

Foto: archiv M. Uhra

vosti stalo co nejdříve majetkem celé církve a skrze církev celé společnosti. Pokud by zůstalo toto velké bohatství jen nám na potěšení, to by nebylo dobré. Takže žít Boží vůli v přítomném okamžiku a budoucnost Hnutí opravdu přenechat Bohu, který je jeho architektem…

Martin Uher: Myslím si, že každý by si měl v Díle Mariině položit otázku: „Kdo je pro mě Ježíš?"; „Co pro mě znamená charisma jednoty?" A na základě této odpovědi se obnovit, znovu se zaměřit na autentickou víru v charisma jednoty. Jestliže se budeme vracet ke kořenům charismatu a zároveň z nich vycházet v našem životě, potom se bude aktualizovat i samotné charisma. To otevírá každému z nás nové obzory a záleží na mně, jestli je chci vidět a „vstoupit" do nich.

Důležité je tedy podle mého vrátit se k radikální volbě Boha, k radikálnímu životu aspektů (takzvaných barev), k opravdovému společenství – společenství života a společenství skutečných zkušeností s žitým Slovem.

A to vše na základě vědomého života s Ježíšem uprostřed – v každé i té nejmenší komunitě, ve fokoláre, ve všech projevech Díla.

Jiným mým „snem" je, aby Dílo nežilo pro sebe, ale pro druhé. K tomu musíme i hledat nové formy „vycházení" – ze své sféry „komfortu", z našich komunit a vstupovat tam, kde je rozdělení, nepokoj, strach… Prostě nebát se přinést charisma tam, kde možná ještě není.

Za rozhovor děkuje
Magdalena Broschová

1. Viz též článek Jiřího Kratochvíla *Vstříc události roku* v Novém městě 1/2026, str. 15–16.

Generální shromáždění je vrcholný reprezentativní orgán složený ze zástupců různých odvětví Hnutí a všech zeměpisných oblastí. Má za úkol zvolit nové vedení na příštích pět let, vybrat hlavní témata, na která by se Hnutí mělo zaměřit, a eventuálně učinit změny ve stanovách Hnutí.

Pro děti a mládež Jaro / léto 2026

SpringJob:
7.–10. května Lučany nad Nisou

Kontakt:
Veronika Němečková,
tel.: 604 462 473
Jan Diblík, tel.: 731 681 227

Tábor kluci gen 3:
18.–25. července
Kostelec u Heřmanova Městce

Kontakt:
Matěj Bílek, tel.: 607 143 240

Víkend pro gen 4:
22.-24. května

Kontakt holky:
Ludmila Šturmová,
tel.: 721 630 119

Kontakt kluci:
Matěj Šturma, tel.: 775 280 999

Tábory gen 4:
19.–23. srpna

Kontakt holky:
Ludmila Šturmová,
tel.: 721 630 119

Kontakt kluci:
Matěj Šturma, tel.: 775 280 999

Cesta z drog

ZE ŽIVOTA GEN

Gen 3 z České republiky při nedávném mezinárodním kongresu v Římě[1] slyšeli zkušenost, která mnohé velmi oslovila.

Jmenuji se Gabriel Meireles, je mi 19 let, jsem Brazilec a chci se s vámi podělit o příběh proměny, který vnímám jako skutečný zázrak.

Od mládí jsem byl vždy plný odvahy a touhy vyhrát. Tvrdě jsem pracoval, abych pomohl své rodině, a i přes všechny obtíže jsem stále věřil v lepší zítřky. Ale život nás někdy staví před zkoušky, které si nemyslíme, že dokážeme překonat.

V roce 2023, když jsem pracoval jako rozvozce hamburgerů, jsem měl vážnou nehodu na motorce. Utrpěl jsem závažné poranění mozku, ztratil hodně krve a málem jsem přišel o život. Byl jsem 24 dní v kómatu. Lékaři prohlásili, že nepřežiji déle než několik hodin. Ale moje rodina odmítla přijmout tento verdikt a modlila se. Proti všem lidským očekáváním Bůh učinil zázrak. Byl jsem převezen do jiné nemocnice a o několik dní později jsem se probral. Přežil jsem.

Když jsem si uvědomil, co se stalo, došlo mi, že jsem přišel o všechno – kromě víry. Znovu jsem začal bojovat o život. S nastávajícím narozením syna jsem si hledal práci, ale nikdo nevěřil, že jsem po následcích nehody ještě schopen pracovat. V té chvíli, uprostřed zoufalství, jsem přijal nabídku práce v jiném městě. To, co se zdálo jako příležitost začít znovu, se ukázalo jako past. Dostal jsem se do rukou lidí se zlými úmysly, kteří využili mé zranitelnosti. Nebyla to poctivá práce, nebyla z toho cesta ven – jen temnota. Tak jsem se dostal do světa drog. Stal jsem se závislým na jedné z nejhorších látek, které existují. Každou noc jsem si přál, aby to všechno skončilo. Rozhodl jsem se vrátit domů a dostat se z toho pryč, ale byl jsem vystaven výhrůžkám: pokud bych odešel, musel bych zaplatit svým životem – nebo životem své rodiny.

Bez peněz, bez naděje jsem byl donucen podniknout mezinárodní cestu s drogami ukrytými v těle, s cílem v Evropě. Byl to nejtěžší okamžik mého života. Plný strachu, bolesti a zoufalství jsem dorazil do Itálie, kde na mě již čekala policie. Byl jsem zatčen. Myslel jsem si, že všechno skončilo.

Ale Bůh měl jiné plány. Během soudního řízení, po odstranění drog a mnoha pokáních jsem Boha prosil jen o to, aby mi odpustil a dal novou šanci. A On mě vyslyšel. Místo let vězení jsem byl podmínečně propuštěn s povinností každý den se hlásit na policejní stanici.

V tu chvíli jsem potkal člověka, který změnil můj život: byl to otec Giovanni. Byl to muž Boží, který mě nesoudil, přijal mě s láskou a důstojností a skutečně věřil v mou změnu. Nabídl mi nejen útočiště, ale i cestu k novému začátku, plnou víry, podpory a lásky.

Díky jeho pomoci a víře, která mě nikdy neopustila, jsem byl přijat do komunity, kde jsem znovu našel sám sebe. Objevil jsem svou hodnotu. Naučil jsem se, že moje minulost nedefinuje, kým jsem – ukazuje jen, do jaké míry nás Bůh může zachránit.

Dnes prožívám proces neustálé proměny. Každý den obnovuji svůj závazek vůči Bohu a životu. Chci pomáhat ostatním, kteří se stejně jako já ztratili. Mým posláním je ukázat, že existuje cesta ven, že existuje odpuštění, že víra je schopná znovu vybudovat to, co se zdálo nezvratné.

Pokud můj příběh osloví byť jen jednoho člověka, pokud pomůže někomu znovu uvěřit, pak všechno, co jsem prožil, mělo smysl. Protože nakonec, kde je víra, tam je vždy naděje. Když se zdá, že je vše ztraceno, tehdy Bůh začíná psát zázrak.

Gabriel Meireles

1. Viz Nové město 1/2026, str. 18.

Ilustrační foto: Pixabay

Pečovat o manželský vztah

Z HNUTÍ FOKOLÁRE

Nové rodiny[1] uspořádaly v polovině ledna již pátý víkend pro manželské páry s názvem Spolu na cestě.

Motivací k tomuto formátu víkendů bylo setkání s manželi Ritou a Salvatorem Ventrigliovými[2] z Centra Hnutí Nových rodin, které mělo velmi kladný ohlas. Stalo se to již tradicí, na kterou se těšíme každý rok. Zveme každého, kdo chce dát svému manželství nový impuls, nebo manželské páry, které si potřebují jen odpočinout od každodenní námahy v péči o děti či své rodiče nebo od pracovních povinností.

PROGRAM MÁ TŘI PILÍŘE:

1. Přednášky a workshopy na posílení vztahů v manželství a v rodině
Přednášet přijeli manželé Kondelovi a Jackovi z východního Slovenska, kteří spolupracují s *Domem přijetí pro rodiny* v Rodinkově, spolupořádají *Manželská setkání* a připravují snoubence na manželství. Představili téma, jak sebevědomí ovlivňuje manželský vztah, připravili pro nás moderované rande, které se každému páru moc líbilo a které bylo zakončené tancem, a také téma o potřebách muže a ženy s názvem *Chci, aby ti se mnou bylo dobře*.

Foto: Karel Fürst

2. Čas na ztišení a modlitbu
Již počtvrté jsme zvolili pro tento víkend poutní místo Svatý Hostýn. Ve svatohostýnské bazilice jsme měli krásnou adoraci s tématem prvního zázraku, který Ježíš udělal na svatbě v Káni Galilejské. Pak mohl každý pár přijít za knězem, který mu přes ruce přehodil štolu a požehnal mu do dalších let manželství.

3. Společenství
Oba večery jsou věnovány povídání si mezi sebou. Jsou to vzácné chvíle, kdy se vytvářejí nová přátelství, účastníci si mohou předat své zkušenosti, radosti i trápení. Někteří se mezi sebou známe již nějaký čas, protože na tento víkend jezdíme opakovaně, ale i ti, kdo přijeli poprvé, se velmi rychle a aktivně zapojili.

Celkem nás bylo 18 manželských párů.

OHLÉDNUTÍ OD ÚČASTNÍKŮ:

Víkendové akce *Spolu na cestě* jsme se zúčastnili podruhé a musím říct, že jsem ji tentokrát vnímala jinak – lépe než poprvé. Program mi pomohl odpovědět si na otázky, které nade mnou už delší dobu visely, a pochopit souvislosti. Děkuji za společný čas strávený s mým manželem, za náměty k hlubokým rozhovorům i za možnost odpoledního odpočinku. Odjížděli jsme povzbuzeni, s nadějí, že každý den můžeme pro náš vztah něco udělat a že může být ještě lepší. Okouzlila mě i atmosféra společenství, která je prostě jedinečná, přátelská a pohodová. *Mária*

Byli jsme zde popáté a znovu se nám naskytl bezpečný prostor, kde jsme se mohli dotknout oblastí, které se ještě stále v manželství učíme společně uchopit a žít. Prostor k pochopení, že nejsme sami se svými otazníky a chybami, a také prostor, kde se můžeme společně i od srdce zasmát, jak neohrabaně se někdy snažíme si něco sdělit a změnit. Určitě také nejsme sami, koho letos nesmírně potěšila, a i povzbudila možnost v rámci adorace obnovit slib a spolu s knězem poprosit o zahojení toho, co se nepovedlo, a vyplnit místa, která doplní mozaiku našeho vztahu. Jsme všem průvodcům víkendem nesmírně vděční za tento společný čas a už vyhlížíme nový termín. *Karel a Erika*

Měli jsme čas věnovat se jeden druhému, čas na reflexi svých potřeb a možnost hovořit s ostatními páry. Více jsme se naladili na vzájemnou blízkost a obnovili vzájemnou pozornost. Všem organizátorům a přednášejícím moc děkujeme. *Lída a Ota*

Myslíme, že o každý vztah je potřeba pečovat a o ten manželský zvlášť. A když to nebudeme dělat s člověkem, s kterým nás toho tolik spojuje, tak se vytratí blízkost, radost z jeho přítomnosti a pokoj. Víkend na Hostýně nám pomohl si toto všechno uvědomit.
Dáša a Petr

Stranu připravili Martina a Karel Fürstovi

1. Hnutí Nových rodin je součástí Hnutí fokoláre. Nové rodiny aplikují evangelium na soužití manželů, při výchově dětí a při dialogu s jinými rodinami.
2. Rozhovor s Ritou a Salvatorem Ventrigliovými viz Nové město 5/2022, str. 8–10– www.novemesto.cz/ nove-mesto--c-5-2022

O dialogu i tichu

Z HNUTÍ FOKOLÁRE

Margaret Karramová v rozhovoru s Avrumem Burgem.

Foto: Jerusalem Talks

„Vždy jsem chtěla ve společnosti něco změnit, protože jsem vnímala, že není mírumilovná. Díky duchu Fokoláre jsem pochopila, že nemusím měnit ostatní. Musím změnit své srdce," říká Margaret Karramová, prezidentka Hnutí fokoláre v rozhovoru s Avrumem Burgrem, izraelským spisovatelem, podnikatelem a politikem.

● ***Pojďme si trochu popovídat o dialogu. Co je to dialog? Jsou to dva druhy monologů – váš monolog a můj monolog? Nebo je to něco, do čeho vstoupíte a řeknete: „Jsem připravena na výměnu názorů?"***
Pokud je to skutečný dialog, musíte být připraveni na výměnu názorů. Jinak je to jednostranná konverzace. Myslím, že v tom spočívá význam dialogu. Musíte najít způsob, jak vpustit druhého do svého srdce a přijmout ho, a nechat se přijmout druhým. Pokud se tak nestane, nenazývám to dialogem. Nazývám to konverzací – vzájemným poznáváním. Ale není to konstruktivní dialog. Dialog pro mě také znamená odložit stranou vše, co si myslím. Musím naslouchat.

● ***Vstupuji do tohoto dialogu s vámi s otevřeným srdcem, otevřenýma ušima, poslouchám vás a vaše důvody. Očekáváte, že se obrátím?***
Vůbec ne.

● ***Proč?***
Protože skutečný dialog, upřímný dialog, neočekává, že se lidé obrátí k jinému náboženství, že se obrátí nebo změní to, čím jsou. Protože jinak bych rozhovor s vámi vedla zištně. A dialog znamená být připraven vás respektovat, milovat vás. Nečekat na něco. Jinak je to egoistické.

● ***Existuje nějaká červená čára, kterou nepřekročíte, bez ohledu na to, co se stane?***
No, to záleží. Pokud je to něco, co mohu přijmout, mohu říct: „Nikdy jsem o tom nepřemýšlela, opravdu jste mi otevřel oči. Je to něco, o čem musím opravdu přemýšlet." Neříkám hned: „Dobře, souhlasím s vámi a to je to, co chci skutečně udělat." Říkám: „Nech mě o tom popřemýšlet." Zpomalím. Budu o tom přemýšlet. Můžeme se setkat a znovu o tom mluvit.

● ***S kým nevedete dialog? Je ve vesmíru mezi tímto místem a další galaxií někdo, o kom byste řekla: „S ním nebo s ní nemluvím"?***
Upřímně? Ne, není. Nestanovuji si žádné hranice. Je to velmi upřímná odpověď.

Možná se budu bát s někým setkat. Nebo možná budu mít pocit, že mě někdo nepřijme. Ale z mé strany mohu říci: Jsem připravena se setkat s kýmkoli. Alespoň to zkusit. Pokud to nevyjde, tak to nevyjde. Ale aspoň se pokusit nestavět zdi – protože to je to, co často děláme.

Obvykle stavíme mezi sebou zdi a máme předsudky. „Tenhle člověk je terorista. Tenhle člověk má jiné politické názory než já. Tenhle není katolík." To je jedno. Máme spoustu předsudků a různých věcí, které lidem připisujeme. To je to, co mezi námi opravdu staví zdi. Z mé strany bych tedy ráda byla připravená setkat se s kýmkoli, i když se mnou může nesouhlasit a hádat se se mnou. Ale aspoň máme šanci se podívat jeden druhému do očí.

● ***Mezi jinými věcmi, kterým se věnujete, se hodně zabýváte náboženským dialogem s buddhisty v Japonsku, s muslimy v Indonésii, ekumenickým patriarchou v Istanbulu. Mají všechna tato setkání něco společného? Nebo je každé odlišné?***
Samozřejmě existují rozdíly, ale je i mnoho společného. Víte, co opravdu sdílíme? Především duchovní rozměr. A pak touhu dělat společně něco pro dobro lidstva.

● ***Přibližte nám to trochu. Vedla jste dialog s buddhisty – co se s vámi při takovém setkání děje?***
Například při setkání s buddhisty jsem zjistila, že mají mnoho chvil ticha. Když jsem se vrátila a podívala se na svůj život, uvědomila jsem si, že dělám spoustu věcí. Jsem velmi aktivní. Mluvím na mnoha setkáních. Modlím se, ale nepraktikuji ticho. Od nich jsem se tedy naučila, jak je důležité mít chvíle ticha. To je jeden příklad.

Každý den medituji. Obvykle si vezmu knihu, čtu a medituji. Naučila jsem se, že mohu knihu odložit a jen mlčet.

Jsou také chvíle, kdy mluvím s lidmi nebo jsme na setkání v rámci Fokoláre a musíme se rozhodovat, neustále přemýšlíme a mluvíme. Nyní chvíle ticha praktikujeme i na našich setkáních, abychom pochopili, o čem mluvíme, abychom uchopili, co si myslíme, i když se jedná o praktické věci. Možná každý řekl něco jiného. A tak potřebujeme trochu ticha, vnitřního ticha, abychom pochopili, co opravdu chceme udělat, a pak vyjádřili své myšlenky. To je jedna z věcí, které jsem se naučila.

Za rozhovor děkuje
Avrum Burg
(Redakčně kráceno)

Rozhovor byl původně nahraný pro podcast Jerusalem Talks. Vydala jej americká redakce Nového města. Celý rozhovor je možné si v originále přečíst na www.focolaremedia.com/magazine/content/few-things-ive-learned-and-my-prayer

Nahlédnutí do Srbska

Kupole pravoslavného chrámu svatého Sávy jsou vidět odevšad.

Z HNUTÍ FOKOLÁRE

Ze setkání komunity Hnutí fokoláre ve Vojvodině (část Srbska).

Foto: Jaroslava Malíková

Jaroslava Malíková, bývalá spoluzodpovědná za Hnutí fokoláre v České republice, žije již dva měsíce v Srbsku. Podělila se s námi o své zážitky.

Dva měsíce jsou málo na to, abych plně pochopila zdejší situaci, ale napíšu pár osobních dojmů a zkušeností.

V Srbsku je šest úředních jazyků: srbština, chorvatština, maďarština, rumunština, slovinština a rusínština. Tou mluví podkarpatští Rusové a lze jí dobře rozumět. Srbsko je stát, který má 6,5 milionu obyvatel a zahrnuje mnoho národností. V historii prodělal mnoho změn. Válka v bývalé Jugoslávii v 90. letech je tu citelná dodnes. V centru Bělehradu schválně na výstrahu ponechali několik zničených vysokých budov.

Je zde několik křesťanských církví a žijí tu také muslimové. V Bělehradě můžeme vidět plno pravoslavných chrámů, největším je chrám svatého Sávy, který je viditelný odevšad. Je tu i šest katolických kostelů, kde bývají mše svaté v chorvatštině, protože katolíky jsou především Chorvaté. Někdy se ale při mši zpívají písně i slovinsky nebo maďarsky. Mladí lidé využívají znalost jiných jazyků, a pokud mají možnost, studují v Maďarsku nebo v jiných evropských zemích. Znám jednu dívku, která na univerzitě studovala pět let farmacii, ale protože studenti stávkovali, univerzita jim rok nedala možnost skládat zkoušky. Proto je doma další rok, učí se, přivydělává si prací v McDonaldu a čeká na možnost dokončení studia. V lékárně má už domluvené pracovní místo, kde bude mít na půl roku ve zkušební době plat okolo 200 eur.

V Srbsku je velká inflace, vše se počítá v tisících srbských dinárů. Když se vyjede z města ven, je vidět mnoho opuštěných továren i farem. Pořádné vysvětlení jsem od nikoho nedostala. Navštívila jsem několik rodin žijících na vesnicích a zapůsobila na mě jejich velká nouze. Ani si neumíme představit, jaké to je vytápět dům jedněmi malými kamínky a nemít zásobu dřeva na celou zimu. Lidé jsou tu ale společenští a štědří. Právě tato chudá rodina nás zahrnula tím, co měli, tedy medem. Pochopila jsem, že med nemají kde prodávat, a tak jsme jim slíbily prodej v Bělehradu na jedné akci Hnutí fokoláre, aby si za peníze mohli obstarat dřevo.

Suché větve dubu jsou v Srbsku častou vánoční výzdobou.

Zajímavé byly pro mne Vánoce, a to především ty pravoslavné. V Srbsku mají také tradiční vánoční stromeček, ale nejen ten. Jako my máme národní strom lípu, tak oni mají dub. A na Vánoce je suchý dub nebo jeho větve všudypřítomnou výzdobou. V předvečer Vánoc se k pravoslavnému kostelu přináší dubové větve a obilí, udělá se velký oheň a po modlitbě se pálí vše suché. Také jsem šla hodit větvičku do ohně s tím, že spálím vše staré a začínám nově. Dalším symbolem je zelené žito vypěstované v květináčích, které bývá ozdobou u betlému. Liturgie jsou plné zpěvu a modliteb. Děti dostávají dárky jak na Vánoce, tak na Nový rok.

Hnutí fokoláre v Srbsku působí od 70. let, mariapoli pro bývalou Jugoslávii se konala už v roce 1967. Mužské fokoláre tu fungovalo do roku 2021, dodnes je tu ženské fokoláre, různá společenství, volontáři a volontárky, Nové rodiny a mládež.

Díky fokolarínkám se v Srbsku v 90. letech otevřela vůbec 1. soukromá mateřská škola (dnes jich je tu 400). Každoročně se připravuje mariapoli. Dialog je přítomný i na akcích jako „kulturní kafe“, kam jsou zváni především pravoslavní a muslimové.

Jídlo je podobné jako u nás, je tu vliv středozemské i turecké kuchyně. Vyskytuje se i hodně sušeného ovoce, fíky, datle. Společným jmenovatelem celého Balkánu je mleté maso – známým jídlem je čevapčiči nebo takzvaná „pljeskavice“. Známá je také „rakija“, podobná naší slivovici.

Je to země plná přírodních a kulturních krás, ale nechám už na každém, aby je objevil.

Jaroslava Malíková

KAŽDÁ CHVILKA DOBRÁ

Bez náboženství

(ZA)MYŠLENKA

Dostala se ke mně kniha Jana Loffelda *Když Bůh nikomu nechybí*. Tématem je rychlá sekularizace západního světa. Kniha vzbudila zájem uvnitř naší církve, mnozí se k ní vyjadřovali, autor byl pozván k panelové diskuzi. Trochu mě překvapil ten rozruch, reakce označující text za provokativní. My, kteří žijeme ve světě, se denně setkáváme s lidmi, kterým Bůh nechybí. Mnozí z nich jsou šťastní a žijí poctivě. Nyní si toho tedy všimli i teologové.

Musím myslet na svoje dětství. Rodiče sice vodili sestru a mě každou neděli do kostela, ale když pominu několik dětských modlitbiček od maminky, náš každodenní život to moc nepoznamenalo. Rodinní přátelé a kamarádi byli lidé nekostelní a náboženství a víra nebyly tématem hovorů. Výjimkou byla manželka tatínkova kolegy a přítele z práce. V průběhu občasných návštěv si téměř vždy našla příležitost podělit se o své duchovní zážitky z prožívání víry. Naši ji vždy vyslechli s laskavou shovívavostí, aniž by téma jakkoliv rozvíjeli. Brali to jako drobnou úchylku této veskrze dobré ženy, zvláštnost, která nemohla narušit jejich přátelství.

Rodiče nám vytvořili láskyplný domov, kterému nic nechybělo. I v různých životních peripetiích jsem se k němu mohl vztahovat jako k pevnému bodu a myslím, že z toho žiji dodnes. Samozřejmě si také prošli vývojem spolu s námi. Když jsme v dospívání začali se sestrou praktikovat náboženský život, tak se o nás báli. Nejvíce asi fanatismu, jímž si vysvětlovali naši mladickou horlivost. Také měli obavu o naši bezpečnost, neboť v období totality byly náboženské aktivity probíhající mimo kostel zakázány.

Mně tato zkušenost z dětství vždy pomáhala chápat a oceňovat svět bez náboženské praxe. V prostředí Hnutí fokoláre jsme zažili období důležitého obratu k takzvaně nevěřícím. Chiara Lubichová zdůrazňovala konkrétní zájem vedoucí spíše ke spolupráci ve vzájemném respektu než k obrácení na „pravou“ víru. Bylo to jistě prorocké. Zúčastnil jsem se tehdy několika akcí usilujících o tento dialog, na něž jsem pozval některé své nevěřící kamarády. Nebylo to snadné. Přes všechnu snahu jsme je převálcovali svými velkými idejemi, hluboce zažitým postojem majitelů pravdy a odpovědí na všechny důležité otázky života. Přátelská gesta a slova o rovnosti to nemohla zakrýt.

V jedné knize rozhovorů Alexandra Meně s mladými, převážně hledajícími lidmi, se ptá jeden z účastníků: „Jak to udělat, aby náboženství nestálo v cestě mé víře?“ Odpověď je vyčerpávající, ale mně se zdá důležitá i otázka. Vyjadřuje silné vědomí neuchopitelnosti duchovního života. Naše mluvení, naše symboly nejsou schopny vyjádřit celou pravdu o Bohu. Jsou příliš lidské, a proto pro někoho dokonce nepatřičné. V kontaktu s nevěřícími přáteli jsem si někdy připadal jako dogmatik, který to velké tajemství, které nás spojuje, zbavuje veškeré síly a přitažlivosti. Tehdy jsem si uvědomil nutnost úcty a respektu k vnitřnímu životu těchto lidí. Není pro mne pochyb, že je Bůh miluje, ale jak to dělá, jakým způsobem, to bychom měli nechat na něm. Kdosi to pregnantně vyjádřil: „Dovolit Bohu být Bohem…“

Nedávno jsem se potkal se svým kmotřencem Tomášem u hrobu jeho maminky. Tři měsíce po její smrti ještě nebyl s jejím odchodem smířen. Zádušní mši tehdy sloužil českobrodský kněz Kryštof ve farní kapli jenom pro nás tři, urnu s popelem přivezl Tomáš v baťohu na zádech. Byla to silná, dojemná chvíle. Příležitost posloužit tomuto muži, za něhož se už čtyřicet let modlím. Též setkání u hrobu bylo vzácné. Dovolil jsem se, zda se mohu pomodlit, přidal se znamením kříže. Potom, v blízkém bistru, došlo i na hlubší rozhovor. V určité chvíli jsem to už nevydržel a pokusil jsem se mu říci, jak bych mu rád předal něco ze své víry, neboť to pomáhá a usnadňuje život. Reagoval bezprostředně. „Ne, ne, mně stačí, že jsi.“ Pomyslel jsem si: „I já jsem vděčný za to, že jsi. Mnohým jsi mě obdaroval. Potřebujeme se.“

Napsal a kresbou doprovodil Petr Štěpán

Dávat pít žíznivým

Skutky tělesného milosrdenství

Motto: „Měl jsem žízeň a dali jste mi napít.“ (Mt 25,35)

Co to znamená? Neplýtvat přírodními zdroji, pěstovat lásku k přírodě. Všímat si potřebných kolem sebe.

Podle OSN se celosvětově nedostane k pitné vodě téměř 900 milionů lidí a každoročně umírá 1,5 milionu dětí mladších pěti let na nemoci spojené se znečištěnou vodou.[1]
Každou sekundu dochází k degradaci půdy o rozloze odpovídající čtyřem fotbalovým hřištím.[2]

V evangeliu si vyhledej tyto verše:
Mt 10,42
Jan 4, 13-14
Přečti si **Žalm 42**, který je o tom, po čem skutečně žízníme.

Papež František v encyklice Laudato si´ píše**:** „Ve skutečnosti je přístup k pitné a nezávadné vodě podstatným, základním a všeobecným lidským právem, protože na něm závisí přežití, a je tedy podmínkou uplatňování ostatních lidských práv.“[3]
„Jestliže se, ve světě rozrůstají vnější pouště, protože tak moc narostly pouště vnitřní‘, stává se ekologická krize výzvou k hlubokému vnitřnímu obrácení**.“**[4]

Žízeň po naslouchání
Kvůli alergiím jsem v jednom období musela často chodit k lékaři a sedět v čekárně. Po třech až čtyřech hodinách čekání už jsem bývala naštvaná, nervózní a neměla jsem chuť s nikým mluvit. Jednou, když jsem zase čekala, si blízko mě sedla jedna stará paní. Stačilo se na ni podívat a bylo mi jasné, že by si ráda povídala. Měla jsem vymyšlený plán: jedno zazvonění telefonu a odejdu telefonovat. Ne, fakt jsem neměla chuť tu paní poslouchat. Ale za chvilku jsem svůj plán změnila! Vzpomněla jsem si totiž na větu z evangelia: *„Cokoli jste udělali pro jednoho z těchto mých nejposlednějších bratří, pro mne jste udělali.“* Kdyby si ke mně sedl Ježíš, nevěřím, že bych si ho nevšímala! Začala jsem si s tou paní povídat. Nejen, že jsem se leccos dozvěděla, ale čas utekl tak rychle, že jsem byla překvapená. A věřte nebo ne, když na mě přišla řada, ani se mi nechtělo odejít. *Adriana (Rumunsko)*

Neplýtvám přírodními zdroji? (Například nepouštím vodu silným proudem při umývání rukou, nenechávám při čištění zubů puštěnou vodu atd.?)
Všímám si potřebných kolem sebe, lidí žíznících po naději a pozornosti? (Možná máme sousedku, která je stará a sama, nebo kamarád ve třídě prožívá něco těžkého v rodině… Často stačí jen pozdrav nebo úsměv.)

1. https://www.cizp.gov.cz/cizp/mezinarodni-aktivity-cizp/zahranicni-spoluprace/aktuality/pristup-k-nezavadne-vode-je-podle
2. https://www.enviweb.cz/103300
3. Laudato si´, článek 30.
4. Laudato si´, článek 217.

1

Foto: Helena Martinková

2

3

Foto: Jan Diblík

4

5

Foto: Jan Diblík

6

Jihočeská komunita Hnutí fokoláre připravila 34. Bál dobrých srdcí (1, 2), který se konal 31. ledna 2026 v Konibaru v Kájově. Výtěžek byl věnován na zakoupení oční protézy pro pětiletou Natálku z Písku.

Pololetní prázdniny strávila skupina gen 3 v Diecézním centru života mládeže na Vesmíru v Deštné v Orlických horách (3–6). Tři společné dny nabídly možnost slyšet vyprávění Věry Luxové o jejím životě, gen 3 se také mohli duchovně „nabít“ při ranních chválách nebo mši svaté, zasportovat si a zahrát řadu společných her.